

శ్రీ రస్తు.
శ్రీమహాభాగవతప్రశోత్తరములు

గ్రంథకర్త:
శ్రీమల్లవరపు సుబ్బయ్యశర్మగారు,
నొల్లకందుకూరు, నంగంపాస్త్ర, నెల్లూరుజిల్లా.

చెన్నపురి:
'వావిళ్ల' ప్రెస్సున
ముద్రితము.
1955
All Rights Reserved

C-16249

Printed by
V. VENKATESWARA SASTRULU
of V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
AT THE 'VAVILLA' PRESS
Madras—1955.

40358

విజ్ఞాపనము

ఆర్యులారా!

వేదములు కల్పవృక్షముగాను, ఆకల్పవృక్షమునకు శ్రీ భాగవతము ఫలముగాను పెద్దలభివర్ణించియున్నారు. అనగా యీ భాగవతపురాణము వేదసారమని అర్థము. ఆసన్నమనఁబడెన పోతే, అత్యంత నిస్పృహలుడై, పంచభూత మయ్యుడై, అయోనిసంభవుడైన శ్రీశుకమహర్షి చెప్పుటచేతనే దీని ప్రాశస్త్యము జగత్ప్రఖ్యాతముగా విచితమగుచున్నది.—

ఇందు సంపూర్ణమైన భక్తిత్వము ప్రతిపాదించబడి యున్నది. మానవులకు కర్తవ్యములైన సకలధర్మము లుపదేశింపబడియున్నవి. ఇట్టి గ్రంథమును జదివి యిందులోని అర్థము లను పితృపుత్రసంభాషణగా శ్రీపురుషసూక్తము, విష్ణుసహస్ర నామమువలె ప్రశస్తితరరూపముగానుండిన బాగుండునది సుగమముగావించి యున్నాడను. భాగవతమాద్యంతము చక్కఁగా లేని బాలవృద్ధాదుల కిది సహకారియగునని నా యత్యల్పబుద్ధికి తోచినది. గాన పెద్దలందలి గుణదోషములను బరిశీలింపగల ములను గ్రహించెదరలి మఱియు, మఱియు విజ్ఞానముజేయు మహాజన పాదపాంసువు

మల్లవరపు సుబ్బయ్య
గొల్లకందుకూ

శ్రీగురుభ్యోనమః
 శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః
 శ్రీరాధాకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః
 శ్రీమహాభాగవత ప్రశ్నోత్తరములు
 మంగళము

శ్రీకైవల్యపరంబుః జేకుటకునై చింతించెదన్ లోకర
 యౌకారంభకు భక్తపాలనకళా సంరంభకున్ దానవో
 ద్రేకస్తంభకుఁ గేళిలోల విలసద్బల్లఘ్నాల సంభూత నా
 నాకంజాతభవాండ కుంభకు మహానందాంగనా డింభకున్

—ॐ కృతిపక్ష ఇష్టదేవతాస్తుతి —

ఉ. వాలినిభక్తి మ్రొక్కెద నవారితలాండవకేళికిన్ దయా
 శాలికి నూలికిన్ శిఖరిజా ముఖపద్మ మయూఖమాలికిన్
 బాలశశాంకమాళికిఁ గపాలికి మన్మథగర్వపర్వతో
 న్నూలికి నారదాదిముని ముఖ్యమనస్సరసీమహాళికిన్. ప్ర. 2

ఉ. అమృత గన్తయమ్మ ముగురమ్మలమూలపుటమ్మ చాలఁబె
 న్ను సురారులమ్మ కథుపాఱిపిచ్చివయమ్మ తన్నులో
 నేక కేల్పుటమ్మలమనమ్మలనుండెడియమ్మదుర్గమా
 యక్షపాద్ధి యిచ్చుత మహాత్మ్యవిత్వపటుత్వసంపదన్.

ప్ర. 8

శ్రీవేదవ్యాసమహర్షిస్తవము

చ. పరమసమాధిధుర్యుఁ బటుపాపన కర్తవిధేయుడేవలా
వరనరవంద్యు సద్విమలవాక్యు జనార్దనకీర్తనక్రియా
భరణసమర్థువేద చయపారగు భవ్యున్రికాలవేదిభా
సురమతిఁగొల్పుటొప్పు బుధశోభితుఁ బుణ్యబరాశరాత్న
జాన్.

క. వ్యాసుఁడు భగవత్పదసం
వాసుం డాగమపురాణవరవిష్ణుకథా
వాసుడునిర్మలకవితా
భ్యాసునిపద పద్మయుగము భావించుచుదిన్.

క. నారాయణునకు నమఁనకు
భారతికిని మ్రొక్కివ్యాసుపదములకు నమ
స్కారము నేసినచింతును
దారగ్రంథంబు దళితతనబంధంబున్.

శ్రీ శుకమహర్షిస్తవము

సీ. ప్రతినిమేషముఁ బరబ్రహ్మంబు నీక్షించి
మమి బొక్కివెలుపల మఱచువాఁడు
కమలంబుమీఁది భృంగములకై వడి మోము
పై నెఱసినకేళ పటలివాఁడు
గెఱవ్రాసి మాయనంగీకరించిన భంగి
వసనంబుఁ గట్టక వచ్చువాఁడు
సంగి గాఁ డని వెంటఁ జాటుభూతములు నా
బాలుర హాసశబ్దములవాఁడు

తే. మహితపదజాను జంఘోరు మధ్యహస్త
బాహువక్షోగళాననఫాలకర్ణ
నాసికాగండమస్తక నయనయుగళుఁ
డైన యవధూతమూర్తివాఁ డరుగుదెంచె. ప్ర. 516

ఉ. ఈరని లోకులం గినిసి యెగ్గులు వల్కనివాఁడు గోరికల్
రనివాఁడు గూటువలఁ గూడనివాఁడు వృథాప్రపంచముం
డనివాఁడు దైవగతిజేరిన లాభముజూచి తుష్టుడై
నేవానిచందమున నేర్పులు సూచనివాఁడు వెండియున్.

ప్ర. 517

గీ. వెట్టితన్న మానివిజ్ఞానమూర్తియై
బ్రహ్మభగ్నునను బర్యటింప

వెట్టియంచు శుకునివెంట నేతెంతురు
వెలుదు లర్చకులును వెట్టులగుచు.

ప్ర. 519

మ. సముద్రై యెవ్వఁడు ము క్తకర్తవయుడై సన్నాసిమై యొంటి
వో, నమహా స్త్రీతి నోహోకుమారయనుచున్ వ్యాసుండు
చీరంగ వృ, శ్రీములుం దన్తయతంబ్రతిధ్వనులు చక్కంజేసె
మున్నట్టిధూ, తమయున్ మ్రొక్కెద బాదరాయణి దహా
ధన్యాగణిన్ ధీమణిన్.

ప్ర. 55

సీ. కార్యవర్గంబును గౌరణసంఘంబు
నధికరించి చరించు నాత్మతత్త్వ
మథ్యాత్మమనఁబడు న్యాయధ్యాత్మము
దెలియజేయగఁ జాలునీపమగుచు
సకలవేదములకు సారాంశమై యేక
మై యసాధారణమగుప్రభావ
రాజకంబైన పురాణమర్తంబును
గాఢసంసారాంధకారపటలి

తే. దాటఁ గోరెఁజివారికి దయ దలిర్ప
నేతపోనిధి విచరించె నేర్పడంగ
న్యైశుకనామధేయు మహాత్మగేయు
విమల విజ్ఞానరమణీయుఁ వేడ్కఁ గొలుతు.

క. సకలాగ మార్ప పారగుఁ
డకలంకగుణాభిరాముఁ డంచిత బృందా
రకవంద్యపాదయుగుఁ డగుఁ
శుకయోగికివందనంబు సొరదియొనర్తున్.

ప్ర—శ్రీశుకమహర్షి మహాత్మ్యమేమి ?

ఉ—తరము.

శుకుడు గోచియులేక వైజనజూచి తోయములందుల
జ్జను జలించక చీరలోల్లక చల్లు లాడెడి దేవక
స్యకలు హః శుకయంచు వెచ్చజనంగవ్యాసునిజూచియం
శుకములక ధరియించి సిగ్గున స్రుక్కిరంపలు ధీనిధి. ప్ర. 77

వ. మఱియునగ్నుండు చరణుండునై చనుకొడుకుం గని వస్త్ర
పరిధానబొసరింపక వస్త్రధారియు వృద్ధుండుచునై తనుం
జూచి చేలంబులు ధరియించు దేవరమణులం గని వ్యాసుండు
కారణంబడిగిన వారలు సీపుత్రుండు, స్త్రీపురుషులనెడి భేద
దృష్టిలేకయుండు మఱియునతెండు నిర్వికల్పుండుగాన నీకు
సతనికి మహాదరంబుగలదని రట్టి శుకుండు కురుజాంగలదేశం
బులుసొచ్చి హస్తినాపురంబున బొరజనంబులచే నెట్టు జ్ఞాతుం
డయ్యె మఱియు నున్నత్రునిక్రియ మూగతెలుగున జనుని
భంగింపడెను. ప్ర. 78

ప్ర—శ్రీశుకమహర్షి గృహస్థునిగృహమున నెంతకాలముండును?

ఉ—గోవుబిలికినంతతడవుండును.

ప్ర. 78

శ్లో—గోదోహనమాత్రంవా గృహేషుగృహమేధినామ్.

ప్ర. 4 అధ్యాయ. 7 శ్లో.

ప్ర—ను సంచరించిన ప్రదేశములెట్టివి?

ఉ—~~గోదోహన~~ గోదోహన మాత్రకాలంబు సంచరించిన స్థలం
బులు ~~గోదోహన~~ బులగునందు. ప్ర. 78

శ్లో. అవేక్షితేమహాభాగ స్తీరకుర్వంస్తదాశ్రమమ్.

ప్ర. 4 అను 8 శ్లో

ప్ర.—శ్రీవారు పరిక్షిత్తునన్నిధికి విజయముచేసి యెన్నిదినము
లుండిరి ?

ఉ.—ఏడుదినములుండిరి.

ప్ర. 77

ప్ర.—అప్రాప్తనీయముగా విజయముచేసిన నయ్యోగిశిఖామ
ణితో పరిక్షిన్నరేంద్రు డేమనివిజ్ఞానముజేసెను ?

ఉ.—సీ.

గీ. నావుచితికినతడవెంత యంతనేపు
గాని యొకదెసనుండవు కరుణతోడఁ
జెప్పవేతండ్రిముక్తికిఁ జేరులెరువు.

ప్ర. 525

ప్ర.—అందులకు వారేమని నెలవిచ్చిరి?

ఉ.—సీ. ద్వైపాయనుడు వాడుతండ్రి ద్వాపరవేళ
బ్రహ్మసమ్మితమైన భాగవతముఁ
బఠనంబు నేయించె బ్రహ్మతత్పరుఁడనై
యుత్తమ శ్లోకలీలోత్సవమున
నాకృష్టచిత్తుండనై పఠించితీ నీవు
హరిపాదభక్తుండవగుట జేసి
యెఱిగింతు విసయ్య యీ భాగవతమున
విష్ణు సేవాబుధి విస్తరిల్లు
తే. మోక్షకామునకునుమోక్షంబు సిద్ధించు
భవభయంబు లెల్లఁ బొసిపోవు

యోగి పుంగవునకు సుత్రమ వ్రతములు
వాసుదేవు నామ వర్ణనములు.

ద్వి. 7

ప్ర.—మతియు నేమని నెలవిచ్చిరి.

ఉ.—తరలము.—

హరి నెటుంగక యింటిలో బహుహాయనంబులు మత్తుడై
పొరలుచుండెడి వెట్టిముక్తికి బోవనేర్చునె వాడు సం
స్కరణముం బెడబొయ్య డెన్నడు సత్యమా హరినామ సం
స్కరణ మొక్కముహూర్తమాత్రము చాలుముక్తివమా
సృపా. ద్వి. 8

ప్ర.—శ్రీపరీక్షిత్తు సన్నిధికి శ్రీమహర్షి విజయము జేయు
నప్పటికి శ్రీమహర్షి వయస్సెంత.

ఉ.—అ. అవ్యహాత్తు పోడశాబ్ద వయోరూప

గవనగుణవిలాస కౌశలములు

ముక్తికాంత సూచి మోహిత యగు నన

నితరకాంతలెల్ల నేమి జెప్ప.

ప్ర. 518

ప్ర.—శ్రీపరీక్షుడు గర్భస్థుడుగా నుండి భగవంతునేమని స్త్రాంతిం
చెను.

ఉ.—న. అభిమన్యుకాంతా గర్భంబుననున్న డింభకుడు దశమాస
పరిచ్ఛేద్యుడై గర్భాంతరాశంబున దురంతంబైన యశ్వ
త్థామబాణానలంబున దంపహ్యమానుండై తల్లడిల్లుచు.

ప్ర. 79

ఉ. కుయ్యిక్తశక్తిలే దుదరగోళములోఁపలనున్న వాడ ది

కైయ్యిక్తి దా ననాథనని యెప్పుడు దల్లి గణింప విందునే

డియ్యిఘ వహ్ని వాయుటకు నెయ్యివిమార్గమునన్నఁ గావనే
యయ్యగలండు గర్భజనితాపవ నెవ్వడెటుంగు దైవమా.

ప్ర. 230

క. చిచ్చర కోలవశంబునః

జచ్చి బహిర్గతుడగాని సమయమునను చా

నుచ్చలిత గర్భవేదనః

జచ్చురు మాతల్లిగర్భ సంలాఢమునన్.

ప్ర. 231

ప్ర—తల్లి గర్భంబున పరమేశ్వరుండు ప్రవేశించి ఏమిచేసెను.

ఉ—న.డింభకుని పరితాప విజృంభణంబు నివారింపి

గర్భంబు గండకుండ నర్భకునికి నానందంబు గల్పించె.

ప్ర. 236

మ. గదఃజేబట్టి పరిభ్రమించుచు గదా

ఘాతంబులం గ్రూర శు

క్పివమై వచ్చుశరాన్ని దుత్తుమురుగా

భంజించిరక్షించె నీ

సదయుం డెవ్వడొకో యటంచు మదిలో

జర్పించుచుకొ శాబకుం

డెదురైచూడ నవృశ్యుడయ్యెహరి స

ర్వేశుండు విప్రోత్తమా.

ప్ర. 237

ప్ర—పరిక్షితులకు విష్ణురాతుడను పేరెందుకు వచ్చినఁ.

ఉ—న. ప్రకటిత దైవయోగమునఁ గౌరవ సంభతి యంతరిం

మగా, వికలత నొందనీక ప్రభవిష్ణుడు విక్షాడను గ్ర

హించిశా, బకు బ్రతికించె గావున న్నపాలకశాబకు

డింకశాత్రవాంతకుడగు విష్ణురాతుడనథాత్రి బ్రసిద్ధికి
నెక్కు బూజ్యుడై. ప్ర. 239

ప్ర.—ఈయన జాతకప్రభావము బ్రాహ్మణులేమని జెప్పిరి.

ఉ.—వ. పెక్కిండ్లు జీవించి భూసురకుమార ప్రేరితంబయినతక్షక
సర్పవిషానలంబున దనకుమరణం బని యెఱింగి సంగ
వర్జితుండయి ముకుంద పదారవింద భజనంబునే
యుచు శుకయోగీంద్రునివలన నాత్మవిజ్ఞాన సంపన్నుడై
గంగాతటంబున శరీరంబు విడిచి నిర్గత భయశోకం
బయిన లోకంబు ప్రవేశించునని జాతకఫలంబు భూసు
రులు చెప్పిరి. ప్ర. 245

ప్ర.—పరిక్షిత్తుగంగా తీరమున ప్రాయోపవేశము చేయునప్పు
డెట్లుండెను.

ఉ.—క. చిత్తము గోవింద పదా
యత్తముగావించి మానియై తనలోనే
తత్తము లేక భూవర
సత్తముడు వసించె ముక్త సంగత్వమునన్. ప్ర. 497

ప్ర.—అదివిని పరిక్షిత్తు సన్నిధికి వచ్చిన వారెవరు.

ఉ.—వ. ప్రభువు ప్రాయోపవేశమువిని సకలలోకపాపనమూర్తులు
ష్టానుభావులునగుచు దీర్ఘంబులకు దీర్ఘత్వంబులొసంగ
సమర్థులైన అత్రి. విశ్వమిత్ర. మైత్రేయభృగు. వసిష్ఠ. పరా
శర. కృష్ణవన. భరద్వాజ. పరశురామ. దేవల. గౌతమ. కశ్యప.
కపష్ఠ. క్ష్యా. కలశసంభవ. వ్యాస. మర్కత. నారద ప్రముఖు
లైన ధర్మి. దేవర్షి. రాజర్షి. పుంగవులును. గాండర్వుల

యిన ఆరుణాదులును. నానాగోత్రసంజాతులైన ముసులును
శిష్య ప్రశిష్యసమేతులయి చనుదెంచిన వారలకు దండప్రణా
మంబులాచరించి కూర్చుండ నియోగించెను. ప్ర. 498

ప్ర.—ఆటుల విచ్చేసినమహానుభావులతో పరిక్షిత్తు ఏమని
విజ్ఞానముచేసెను.

ఉ.—క. ఏడుదినంబుల ముక్తిం
గూడఁగ నేరితి నేర్చుగురుసంసార
క్రీడన మేక్రియనెడఁజెగుఁ
జూడుండు మాతండు లార శ్రుతివచనములన్. ప్ర. 513

శా. ప్రాప్తానందులు బ్రహ్మబోధన కళాపారీణులాత్మప్రభా
లుప్రాజ్ఞానులు మిారలార్యులు దయాళుద్వాభిరాముల్ మనో
గుప్తంబుల్ సకలార్థజాలములు మీకుంగాన వచ్చుంగదా
సప్తాహంబులముక్తి కేగెడుగతిం జర్పించి భాషింపరే.

ప్ర. 514.

ప్ర.—దానికి మహర్షలేమని ప్రత్యుత్తరంబొసంగిరి?

ఉ.—ఆవచనంబులకు మునులందరు ప్రత్యుత్తరంబు విమర్శించు
నెడ దైవయోగంబున శ్రీశుకమహర్షి అచ్చటి కరుదెంచిరి.

ప్ర.—శ్రీభాగవత కృతివ క్త శ్రీబ్రహ్మేపాతనామాత్యునిస్తుతి.

ఉ.—ఉ. ఎమ్మెలు నెప్పనేల జగ మెన్నఁగఁబన్నగరాజశాయికిన్
సొమ్ముగవాక్యసంపదలు సూటలుసేసినవాని భక్తితో
నమ్మినవాని భాగవతనైష్ఠికుడై తగువానిఁజ్ఞేతో
బ్రహ్మేపాతరాజుఁగవిపట్టపురాజు దలంచి మ్రొక్కెదన్.

ప. 12

ప్ర—బాలురను శిక్షించుటమేలు.

ఉ.—క. లాలనమున బహుదోషము
లోలింబ్రాపించు లాడనోపాయములన్
మేలిగుణంబులువచ్చును
బాలురకును లాడనంబువధ్యంబరయన్. ద. పూ.

ప్ర—సాధురక్షణ దుష్టశిక్షణ ఎట్టిది?

ఉ.—క. రక్షణములేక సాధువు
రక్షితుడగు సమతఃజేసిరాయుడులందున్
రక్షణముచేయగలిగిన
శిక్షితుడగుఖలుడు పాపచిత్తుడగుటన్. ద. పూ. 277

ప్ర—శ్రీభాగవతమని పేరువచ్చుటకు కారణమేమి?

ఉ.—సీ. విశ్వజనస్థితి విలయంబు నెవ్వని
వలన నేర్పడు ననువర్తనమున
వ్యావర్తనమునఁ గార్యములందభిజ్ఞుడై
దానరాజగుచుఁ జిత్తమునఁజేసి
వేదంబులజునకు వివితముల్ గావించె
నెవ్వఁడు బుధులు మోహింతురెవ్వ
నికి నెండమావులనీళ్లఁగాచాదుల
సన్మోద్యబుద్ధి దానడరునట్లు

గీ. త్రిగణసృష్టియెంచు దీపించి సత్యము
భంగికోచు స్వప్రభానిరస్త,
కుహకృష్ణుడతని గోరిచింతించె
ననఘు న్యుబరుని ననుచినంబు.

వ. ఇట్లు “సత్యం పరంధీమహి”యను గాయత్రీ ప్రారంభంబున
 గాయత్రీనామ బ్రహ్మస్వరూపంబై మత్స్యపురాణంబులోన
 (బురాణ సప్తానంబున) గాయత్రీ నధికరించి ధర్మ విస్తరం
 బును వృత్తాసురవధంబునెంచి జెప్పంబడునదియ భాగవ
 తంబని పలుకుటంజేసి యీపురాణంబు శ్రీమహాభాగవతంబున
 నొప్పుచుండు. ప్ర. 35

ప్ర—భాగవతమాహాత్మ్య మేమి ?

ఉ.—గీ. అల్పతర మైననుఖముల నందుచున్న
 జరులదుఃఖంబు మాన్పంగజాలునట్టి
 పుండరీకాక్షగుణకథా ప్రోతమైన
 వితతసిగమామగు భాగవతమునీకు.

తృ. 264.

సీ. ఆవృహభాగవతామ్నాయ మొకనాడు
 నైకొని పాతాళ లోకమందు
 నప్రతీకజ్ఞానియై వాసుదేవాఖ్య
 బొలుచుసంకర్షణమూర్తివివ్య
 పురుషుండు దనుజానబుద్ధిలోజూచుచు
 సలలితధ్యాన ముకుళితనేత్రు
 డై సనంబాభ్యుదయాంబు గరువిచ్చి
 చూచినవాడు సంస్తుతులొనర్ప

తే. సమరగంగావగాహనులై యహీంద్ర
 కన్యలాద్ధ జటాబంధకలితలగుచు
 భర్తృవాంఛానుబుద్ధి నప్పురమ పురుషు
 గదియనేతెంచి దత్పాదకమలయుగము.

తృ. 265.

శ్లో. నిమ్న గానాయథా గంగా
దే వానామచ్యుతాయథా,
వైష్ణవానాయథాశంభుః
పురాణానామిదంతథా.

ప. 15. శ్లో.

గీ. పుష్కరంబందు ద్వారకాపురమునందు
మధురయందును కలిసినమందు నెవడు
పతననేయుచు రమణుల భాగవతము
వారు దరియించు సంసారవార్ధి నెపుడు.

ప్ర.—భాగవతము దేనికి పోల్చబడినది.

మ. లలితస్కంధముః గృష్ణమూలము శుకాలాపాభిరామంబు
మంజులతా శోభితమున్ సుశర్మ సుమనస్సుజ్ఞేయమున్ సు
దరోజ్వల వృత్తంబు మహాఫలంబు విమలవ్యాసాలవాలం
బునై, వెలయున్ భాగవతాఖ్య కల్పతరువుర్విక్ సద్విజ
నేయమై.

ప్ర. 22

ప్ర.—ఈ భాగవతము వేనివలె తేజరిల్లుచున్నది?

ఉ.—భూతంబులయందు నాధారభూతంబును, 2. సూక్ష్మంబుల
యందు జీవులను, 3. దుష్టయంబులయందు మనంబును,
4. దేవతలయందు బర్హగర్హంబును, 5. వసువులయందు
కావ్యవాహుండును, 6. నాచిత్తులయందు విష్ణువును,
7. రుద్రులందునీలలోహితుండును, 8. బ్రహ్మలందు భృగు
డును, 9. ఋషులందు నారదుండును, 10. ధేనువులందు
గామధేనువును, 11. సిద్ధులందు కపిలుండును, 12. దైత్యుల
యందు ప్రహ్లాదుండును, 13. గ్రహంబులందు గళానిధియు

14. గజంబులయందై రావతంబును, 15. హయంబులయందు
 చైత్రవంబును, 16. నాగంబులయందా వాసుకీయు, 17. మృగం
 బులందు కేసరియు, 18. నాశ్రమంబులందు గృహస్థాశ్రమం
 బును, 19. వర్ణంబులయందోంకారంబును, 20. నదులందు
 గంగయు, 21. సాగరంబులయందు దుగ్ధసాగరంబును.
 22. నాయుధంబులందు గాస్త్రకంబును, 23. గిరులందుమేరు
 వును, 24. పృథ్వీంబులయందశ్వత్థంబును, 25. నోషధులందు
 యవలును, 26. యజ్ఞంబులందు బ్రహ్మయజ్ఞంబును,
 27. వ్రతంబులయందహింసయు, 28. యోగంబులందాత్మ
 యోగంబును. 29. స్త్రీలయందు శతరూపయు, 30. భాష
 ణంబులయందు సత్యభాషణంబును, 31. ఋతువులందు వసం
 తాగమంబును. 32. మానంబులలో మార్గశీర్షంబును,
 33. నక్షత్రంబులలో నభిజిత్తును. 34. యుగంబులందు గృత
 యుగంబును, 35. భగవదవతారంబులలో వాసుదేవుడును,
 36. యక్షులలో గుబేరుండును, 37. వానరులయం దాంజనే
 యుండును, 38. రత్నంబులందు బద్ధరాగంబును, 39. దానం
 బులలో స్వదానంబును, 40. తిథులయం దేకాదశియు,
 41. నరులందు వైష్ణవులదై భాగవతప్రవర్తనం బ్రవర్తించు
 వాడును, 42. ఆష్టాదశపురాణంబులలో, భాగవతంబును
 దేజరిల్లు.

ఏకా. 105

ప్ర—నుతెచ్చట ఏమని చెప్పబడినది ?

ఉ—1. నదులందు భాగీరథివిధంబున, 2. దేవతలందు పద్మ
 గర్భునిమాడ్కి, 3. దారకలందు గళానిధిగరిమ, 4. సాగరంబు
 లందు దుగ్ధాశ్రవంబు చందంబున, 5. నగంబులలో హేమ

గంబుభాతి, 6. గ్రహంబుల విభావసుకరణి, 7. దైత్యులందు
 బ్రహ్మదేవిభంగి, 8. మనులయందు పద్మకాగంబురేఖ,
 9. వృక్షంబులయందు హరిచందనంబు తరువురీతి, 10. ఋషు
 లందు నారదుమాస్త్రి, 11. ధేనువులందు గామధేనువు
 పోల్కి, 12. సూక్ష్మంబులందు జీవునితెలుగున, 13. దుష్టయం
 బులందు మరంబువొప్పున, 14. వసువులందు హవ్యవా
 హనుపోషిమి, 15. నాడిత్యులందు విష్ణువ్రతరణి, 16. రుద్రుల
 యందునీలలోహితునిరీతి, 17. బ్రహ్మాయందు భృగువుసోబగున,
 18. సింధులందు కషిలునిరీతి, 19. నశ్వంబులయందు నువైచ
 శ్రవంబులాగున, 20. పక్షికంబులయందు వాసుకిహువున,
 21. మృగంబులయందు కేసరిచెలువున, 22. నాశ్రమంబు
 లందు గృహస్థాశ్రమంబుక్రియ, 23. వర్ణంబులలో నోంకా
 రంబు నిరవున, 24. నాయుధంబుల గార్హకంబు సోయగం
 బున, 25. యజ్ఞంబులలో జవయజ్ఞంబుచామప్పున, 26. న్రతం
 బులందు దహింసకరణి, 27. యోగంబులందు దాత్తయోగంబు
 రమణ, 28. నోషధంబులయందు యవలసోబగున, 29. భాషణం
 బులయందు సత్యంబుచేర, 30. ఋతువులందు వసంతంబు
 ప్రాశి, 31. మాసంబులందు మార్గశీర్షంబు మహిమ,
 32. యుగంబులందు కృతయుగంబునోజ నీభాగవతంబు
 త్రేజరిల్లు.

ద్యా. 48

ప్ర. — భాగవతమును పఠించిన ఫలితమేమి ?

ఉ. — ఆతిహాస్యమైన హరిజన్మ కథనంబు
 మనుజుఁ డెవ్వడేని మాపురేపు,
 ఇలభక్తితోడఁ జదివిన సుసారఁ
 యేఱురాశి బాసి తొలగిపోవు.

ప్ర. 29

ప్ర—రసికజనాహ్వానము

ఉ—అ. వేదకల్పవృక్ష విగళితమైశుకః

ముఖ సుధార్ద్రచమున మొనసియున్న

భాగవత పురాణ. ఫలరసాస్వాదన

పదివి గనుచు రసికభావవిదులు.

ప్ర. 35

ప్ర—శ్రీభాగవతము ద్వారాతస్కంధములకు ప్రతిస్కంధమునకు

అధ్యాయములెన్ని శ్లోకసంఖ్యయెంత పద్యసంఖ్యయెంత ?

ఉ—స్కంధము. అధ్యాయములు. శ్లోకములు. పద్యములు.

1	”	19	814	527
2	”	10	396	233
3	”	33	1333	1054
4	”	31	1470	975
5	”	26	645	167
6	”	19	837	529
7	”	15	735	431
8	”	24	964	743
9	”	24	975	735
10	పూర్వ	50	2152	1789
	ఉత్తర	90	1893	1341
11	”	31	1362	126
12	”	13	567	53
		335	14198	8308

ప్ర — వ్యాసభగవానులు వ్రాసినపురాణము లెన్ని? వాని శ్లోకసంఖ్యయెంత?

		శ్లోకసంఖ్య
1	బ్రాహ్మపురాణము	10,000
2	పాండ్యము	55,000
3	విష్ణుపురాణము	23,000
4	శైవము	24,000
5	నారదము	25,000
6	మార్కండేయము	9,000
7	ఆగస్త్యము	15,400
8	భవిష్యత్తము	14,500
9	బ్రహ్మకైవర్తము	18,000
10	లైంగము	11,000
11	హారాహము	24,000
12	స్కాంధము	81,100
13	వామనము	10,000
14	కూర్మము	17,000
14	మత్స్యపురాణము	14,000
16	గరుడము	19,000
17	బ్రహ్మాండము	12,000
18	భాగవతము	18,000
నాల్గు లక్షల శ్లోకములు ద్వారా 43		4,00,000

శ్రీవైకుంఠపట్టణవర్ణనము

సీ. సూర్యచంద్రాన్తస్ఫురణలఁ జొర నీక
నిజవిధితస్ఫూర్తి నివ్వఱిల్ల
దివ్యమణి ప్రభాదీపిత సాధవి
మానగోపుర హర్త్య మండపములుఁ
ప్రసవగుచ్ఛ స్వచ్ఛఫరిత కావి తఫల
సంతాన పాదప సముదయములుఁ
గాంచన దండసంగతమారుతోద్భూత
తరళ విచిత్ర కేతనచయములు

తే. వికచక్తై రవదళదరవిందగతమ
రంద రసపానమోదితేందిందిర ప్ర
భూతమంజులనినద ప్రబుద్ధరాజ
హంసశోభితవర కమలాకరములు.

వి. 227

ప్ర.—శ్రీవైకుంఠపురవాసు లెట్టివారు ?

ఉ.—ఉ. ఆమహనీయపట్టణమునందు వసించెడువారలొత్త నీ
ష్కామఫలంబె సత్ఫలముగాఁ దలపోసి ముముక్షుధర్మలై
శ్రీమహిళాధిపాంఘ్రి సరసీరుహపూజలొనర్చుచు మహా
ద్దామతపేయరూపములదాల్చిసుఖించుచునుందు రెవ్వడున్.

తృ. 505

శ్రీమద్వైకుంఠమందిర వర్ణనము

సీ. వలనొప్పుగా “నదైవం కేశవాత్మర”
మృని పల్కురాజ కీరావళియును

మహిమ “జగద్విష్ణుమయ మఖిల”మని
చదివెడు శారికా సముదయంబు
నేపారంగా “జితంతేపుండరీకాక్ష”
యని లీలబాడు పికాపలియును
లలిమిఱుగా “మంగళం మధుసూదన”
యనుచు బల్కెడి మయూరావళియును

తే. దవిలి శ్రౌషడ్వపసధేత్యాది శబ్ద
కలితముగమ్రాయు మధుపనికాయములును
గలిగి యఖిలైక దివ్యమంగళవిలాస
మహిమ జెన్నొందు వై కుంతమందిరంబు. ద్వి. 228

ప్ర.—శ్రీవై కుంతపట్టణమునందలి పార్శ్వచరు లెక్కివారు ?

ఉ.—సీ. సలలితేం దీవరశ్యామాయ మానోజ్ఞ్వ
లాంగులు నవ్యపీతాంబరులును
ధవళారవింద సుందరపత్ర నేత్రులు
సుకుమారతనులు భాసుర వినూత్న
రత్నవిభూషణ గ్రైవేయ కంకణ
హార కేయూర మంజీరధరులు
నిత్యయాపనులు వినిర్మలచరితులు
రోచిష్టులును హరిరూపధరులు

తే. నగ సునందుండు నందుండు నర్హుండు
బ్రథిలుండును నాదియగు నిజపార్శ్వచరులు
మఱియు వైదూర్య విద్రుమామల మృణాళ
తుల్యగాత్రులు దనుభక్తితోభజింప. ద్వి. 230

శ్రీమహావిష్ణు వర్ణనము

సీ. యోళితాఘల కల్తషన్రజామరనదీ
 జనకకోమల సహజముల వాని
 నఖిలసంపత్కారణాపాంగ లక్ష్మీ వి
 లాసిత వక్షస్థలంబు వాని
 ఒద్భమిత్రామిత్ర భాసురలోచన
 నలినసుందర వదనముల వాని
 భువన నిర్మాణ నైపుణభవ్యనిజజన్మ
 కారణనాభిషంకజమువాని

తే. సహిహితా హితశయన వాహములవాని
 సేవితామర రాజసశ్రేణివాని
 నఖిలలోకంబులకు గురుడైనవాని
 గాంచె బరమేష్ఠిగన్నుల కటువుదీట.

ద్వి. 231

క. కమనీయరూపరేఖా
 రమణీయతః జాల నొప్పురమణీమణియ,
 క్కమలాలయ దనమృదుకర
 కమలంబుల విభునిపాదకమలలొత్తెన్.

ద్వి. 232

శా. శ్రీకాంతాతిలకంబు రత్నరుచిరాజప్రేంభితస్వర్ణఙ్గా
 లాకేభిః విలసింపదత్క చ భరాలకృతస్త్రిగామోదలో
 భాక్ష్యప్రచురన్నధువ్రత మనోబ్ధాలోలనాదంబుల
 స్తోకాసుస్వరలీలనొప్పుగనిజేశువేడ్కతో బాడగన్.

ద్వి. 234

అట్టినిత్య విభూతియందు:—

మ. సతతజ్ఞాన రమాయశోబల మహైశ్వర్యాతియుక్తౌ జగ
త్పతి యజ్ఞేశు ననంతనచ్యుతు దళత్పంకేరుహాయుక్తౌ శ్రియః,
పతినాద్యంత వికారదూరుః గరుణాపాంథోనిధిః సాత్త్వికాం
పతిపద్ధిష్ఠు సహిష్ఠువిష్ఠు గుణవిభ్రాజిష్ఠు రోచిష్ఠునిన్. ద్వి. 236

మ. దరహాసామృతపూరి తాస్య నిజభక్తత్రాణపారాయణు
న్నరుణాంభోరుహపత్రలోచనుని చీతావాసు దైలోక్యసుం
దరుమంజీర కిరీటకుండల ముఖోద్యద్యాభు యోగీశ్వరే
శ్వరులక్ష్మీయుతవతుః జన్మయుః దయాసాంద్రౌ జతు
ర్బాహునిన్. ద్వి. 237

శ్రీమద్వారకానగరవర్ణనము:—

సీ. శుకశారికాశిఖివికరూజిత ప్రస
నాంచితో ద్యావనౌఘములను
గలహంససారసకైరవ కమలకల్పార
శోభితకమలాకరములఁ
గలమాచి సస్యసంకులవరేక్షుక్షేత్ర
భూరిలసన్నదీప్తిరములను
గిరిసానుపతిత నిర్ఘ్నరకణసందోహ
సంతతహేమంత సమయములను

తే. గమోసంభవ కాంచననాకారరచిత
చిత్రైశ్వర్య నగరలక్ష్మీకరాబ్జ,
ఘటితేషుత్సవయ హేమకటకమనగ
సౌబగుషాజినకోటయుఁ జూచెమాని.

సీ. పటికంపుగంబముల్ పవడంపు బట్టెను
 మరకత రచితముల్ మదిర లమర
 వైడూర్యమణిగణవలభుల బస్తరా
 గంబుల మొగడలకాంతులొలయ
 సజ్జాతివజ్రలసజ్జాలరుచులనో
 భాసిల్లునీలసోపానములును
 గరుడపచ్చల విటంకములును ఘనరుచి
 వెలసిన శశికాంతవేషికలును

తే. పటలుమాక్తిక ఘటితకవాటములును
 బ్రవిమలస్వర్ణమయ సాలభంజకలును,
 మించుకలరవమెసంగఁ గ్రీడించుమిథున
 లీలనొప్పుకపోతపాలికలు గలిగి.

ద. ఉ. 602

తే. చేటికానీకపదతులాకోటిమధుర
 నినదభరిత మై రుచిర మాణిక్యదీప,
 మాలికయుఁ గల్గి చూపట్టఁ గ్రాలు నొక్క
 జలజలోచన నిజసాధతలమునందు.

ద. ఉ. 603

తే. కనకకంకణ ఝణఝణత్కారకలిత
 చంద్రచింబాన నాహస్తజలజఘటిత,
 చామరొద్ధూత మారుతచలితచిమర
 పల్లవునో గృష్ణపల్లవ పల్లవునిని.

ద. ఉ. 604

శ్రీ శివకేశవులకథేదము

40358

సీ. తనువున నంటినధరణీపరాగంబు
 పూసిన నెఱిభూతిపూతగాగ

ముందట వెలుగొందు ముక్తాలలామంబు
 తొగల సంగడికాని తునుక గాఁగ
 ఫాలభాగంబుపైఁ బరగకావిరి బొట్టు
 కామునిగెల్చిర కన్ను గాఁగఁ
 గంతమాలికలోని ఘననీల రత్నంబు
 గమనీయమగు మెడగప్పుగాఁగ

ఆ. హారవల్లు లురగహారవల్లులుగాఁగ
 బాలలీలఁ బ్రాథబాలకుండు,
 శివునిపగిదినొప్పె శివునికించనకుసు
 వేలులేమి దెల్పువెలయునట్లు.

ద. పూ. 297

ప్ర—ఎట్టిగృహము యోగ్యమైనది?
 ఉ—

చ. అరయ ధరిల్లి నెవ్వనిగృహంబు మహార్హ జనోపయోగ్యవి
 స్ఫురితతృణాంబు భృత్యగృహభూములసారెంచనప్పుచ్చిమం
 దిరపతి వేద ధైర్య జగతిం గడుధన్యుడ టంపు గాన సు
 స్థిరమతి మీరుచచ్చుట ననేకశుభంబుల నేను బొందెదన్.

చ. 603

ప్ర—ఎట్టిగృహ మయోగ్యమైనది?
 ఉత్త—

చ. వరమతులార యెవ్వని నివాసముఁ దీర్థపదాంతరంగులై
 పరగిన యట్టిభాగవత పాదజలంబులు నోకవేసి ద
 త్పురుషుఁడు భూరిసంపదలబొంపిరి పోయిననైన వారిమం
 దిర మొరగ ప్రక్షీర్ణజగతిజముఁ బోలు నటంపు కోవిదుల్.

చ. 610

ప్ర—భక్తికృతార్థులైన వా రెవరు ?

ఉ—సీ. గాధి గయాసు రేఖ్యాకు దీలిప మాం

భాత్య భీష్ట శుక యయాతి సగర

రఘు ముచుకుం దైశ రంతి దేవోద్ధవ

సారస్వ తోదంక భూరిషేణ

శ్రుతదేవ మారుతి శతధన్వ పిష్పుల

బలి విభీషణ శిబి పార్థవిదురు

అంబరీష పరాశ రాల్కర్ మిథిలేశ్వ

రాను సౌభరి దేవ లాభిమన్యు

తే. లారి షేణాదు లైనమహాత్ములెలమి

దవలి యద్దేవు భక్తి జిత్తముల నిల్పి,

తత్పురాయణులౌట దుర్దాంతమైన

విష్ణు మాయదరింతురు విమలచరిత.

ద్వి. 204

మ. అనఘా వీరల నెన్న నేమిటికి దివ్యగ్ధంతు సంతానప

తీనిశాటాటవికాఘ జీవనివహస్త్రి శూద్రహూణాదులై

నను నారాయణభక్తి యోగమహితానందాత్ము లై రేనివా

రసయంబుకదరియింతురవ్విభునిమాయావై భవాంభోనిధిన్.

ద్వి. 205

ప్ర—భక్తియెన్ని విధములు ?

ఉత్త—

మ. తనుహృద్భాషలసఖ్యము శ్రవణము దానత్వము వంద

నా, ర్చనముల సేవయు నాత్మలో నెరుకయు సంకీర్తనల్

చింతనంబను సీతోష్ఠిచి భక్తిమార్గముల సర్వాత్ము హరిన్

నష్టస, జనుడై యుందుట భద్రమంచుఁ దలఁతుక సత్యంబు
దైత్యోత్తమా. స. 167

ప్ర—భాగవతు లెట్టివారు ?

ఉ—సీ. శ్రుత్యంత విశ్రాంతమత్యనుక్రమణీయ
భగవత్ప్రసంగతుల్ భాగవతులు
సకాదిమునియోగి జనసదానందైక
పరమభాగ్యోదయుల్ భాగవతులు
కృష్ణపదధ్యానకేవలామృత పాన
పరిణామయుతులు శ్రీభాగవతులు
బహుపాతకానీక పరిభవ ప్రక్రియా
పరుషోగ్రమూర్తులు భాగవతులు

తే. భావతత్త్వాన్త్యవేదులు భాగవతులు
బ్రహ్మవాదానువాదులు భాగవతులు,
సిరులు దనరంగ నెన్నఁడుజేటులేని
పదవి నొప్పారువారువో భాగవతులు. ప. 186

క. పొడిచిన దిట్టినగొట్టిన
బమచుందురుగాని పరమభాగవతులు దా,
రొడఁ బడరుమాటునేయఁగఁ
నొడుకా విఘ్న డెగ్గునేయఁగోరఁడు నీకున్. ప్ర. 43

ఉ. ఎవ్వరు సిద్ధసాధ్యఖచరేశల సత్పరిగీతగాథలం
దెవ్వరు ముక్తిభోగతల హేమమనోహరచంద్రశాలలం
దెవ్వరు శంఖచక్ర గురుహేతిగదారుచిరోగ్రపాణులా
మవ్యపురూపంతు లసమానులువో ధరలోనివైష్ణవుల్
ప. 185

ప్ర—భగవద్భక్తులతోటి సంభాషణ ఎట్టిది ?

ఉ—క. హరిభక్తులతోమాటలు

ధర నెన్నఁడుఁ జెడనిపుణ్యాధనములమాటల్

వరముక్తికాంతతేటలుఁ

నరిపడ్డన్దంబు సొరనియరుడగుకోటల్.

ప. 153

క. హరిహనులమిత్రత్వము

మురరిపు కథలెన్నికొనుచు మోడముతోడన్

భరితాశ్రువులకితుండై

పురుషుఁడు హరిమాయగెలుచు భూపవరేశాన్.

ప. 55

ప్ర—ఏవ భక్తితో ఎవరెవరు కృతాశ్రులైరి ?

ఉత్త—

శా.కామోత్కంఠతగోచిత భయమునన్ గంసుండువైరక్రియా

సామగ్రిన్ శిశుపాలముఖ్యవృషతుల్ సంబంధులై పృష్ఠులుం

ప్రేమన్ మోహులు భక్తినేమునిదె చక్రింగంటిమెట్టిన ను

ద్దామధ్యానగరిష్ఠుడైన హరిఁజెందన్ వచ్చు ధాత్రిశ్వరా.

స. 18

ప్ర.—అన్నిటికంటె భక్త్యతీశయము ?

ఉత్త—

మ. వినుమంభోజభవుండు మున్నుమదిలోవేదంబు ముష్టా నె

నెమ్మనమందుండులపోసి యెంతయు బరామర్శించి మోక్షంబు ద

క్కినమాన్దంబులవెంట లేదనుచు భక్తీబూజసేసెంజనా

ర్దను నాత్మాకృతి నిర్వికారుడగుచున్ దన్తాన్దనిన్లేతయై.

ప్ర—స్వల్పిభంబున నొంటియుంఁజి హేతువువితర్కించుచు
శ్రీవ్యాసభగవానులు వ్యాకులచిత్తముతో వారేమరుకొనిరి!

ఉ—సీ. ప్రతధారి నై వేదవహ్నిగురు శ్రేణి
మన్నింతు విహితకర్తములఁ గొఱుత
వడకుండనడపుడు భారతమిహమునఁ
బలికితి వేదార్థభావమెల్ల
మునుకొని స్త్రీశూద్ర ముఖ్యభర్తములందు
దెలిసితి నేఁ జెల్లదీనఁజేసి
యాత్మ సంతసమంద చాత్తలోనీశుండు
సంతసింపకయున్న జాడదోఁచె

గీ. హరికియోగివరుల కభిలషితంబైన
భాగవతవిధంబుఁ బలుకనైతి
మోసమయ్యెఁ దెలివిమొనయదు మఱచితి
ననుచు వగచుచున్న యశస్వమునఁ

ప్ర. 85

ప్ర—శ్రీవేదవ్యాసమహర్షిని భాగవతము వ్రాయమని చెప్పిన
దెవరు?

ఉ—నారదమహర్షి.

ఉ. అంచిత మైన ధర్మచయ మంతయుఁ జెప్పితి వందులోననిం
చిగుకగాని విష్ణుకథ లేప్పడజెప్పవు ధర్మముల్ ప్రహ
చింధ మెచ్చునే గుణవిశేషము లెన్నినగాక నీకునీ
కొంచేము వచ్చుఁజెల్ల హరి గోరి నుతంఁడు నార్యపూజితా.

ప్ర. 86

ప్ర.—శ్రీవ్యాసభగవానులు భాగవతము వ్రాసిన దెచ్చట ?

ఉ.—వ. బ్రహ్మదైవత్యమైన సరస్వతీ, ప్రసిద్ధమతీరంబున ఋషులకు
సత్రకర్తవ్యనంబయి బహిష్కరింపబడితనైన శత్రుమృత్యుసం
బంధం బ్రసిద్ధంబగు నాశ్రమంబు గలదు. అందు జలంబుల
వార్చిహూర్చుండి వ్యాసుండు దనమది విరంబు జేసికొని
భక్తియుక్తంబయి చిత్తంబును పరిపూర్ణుడైన
యీశ్వరుండాంచి వ్రాసిరి. ప్ర. 135

ప్ర.—వ్రాసి వారేమిచేసిరి ?

ఉ.—క. హరిగుణవర్ణన రత్నంబై
హరితత్పరుడైన బాహరాయణి శుభత
త్పరతం బరించె ద్రిజగ
ధ్వరమంగళమైన భాగవతనిగమంబున్. ప్ర. 139

ప్ర.—భాగవతమును వినినమాత్రముననే గలుగు లాభమేమి ?

ఉత్త.—

మ. అవనీ చక్రములోన నేపురముడే యామ్నయమున్ విన్న
మృగధవుపై లోకశరణ్యుపై భవములందప్పింపగాఁ జాలు భ
క్తివిశేషంబుజనించు నట్టి భువనక్షేమంకరంబైన భాగవతా
మ్నయము బాహరాయణుడహం గల్పించెనేర్పొప్పుగన్. ప్ర. 136

ప్ర.—శ్రీహరినామస్తుతిగలకావ్య మెట్టిది ? లేనికావ్య మెట్టిది ?

ఉత్త.—

మ. హరినామస్తుతి నేయుకావ్యము సువర్ణాంభోజ హంసావళి
సురుచిభ్రాజితమైన మానససస్పూర్తిక వెలుంగొందు శ్రీ

హరినామస్తుతలేనికావ్యము విచిత్రాద్వాన్వితంబయ్య శ్రీ
కరమై యుండవయోగ్యమర్చనకాకోలగర్తాకృతిన్.
ప్ర. 96

ప్ర.—శ్రీభాగవతము నాంధ్రీకరించిన దెవరు ?

ఉ.—1. శక్తాగ్రే సురుడు, 2. రసికనాచందకురుడు, 3. కవిసార్వ
భౌముడు, 4. పృషికుడు శ్రీబమ్మెరపోతనామాత్యుడు.

ప్ర.—వీరిజన్మస్థల మెచ్చుట ?

ఉ.—నైజాములాకా పురగల్లనికొండరు, కడపజిల్లా బంటి
మిట్టయని కొండరు.

ప్ర.—వీరెప్పుడుండిరి యెన్నిసంవత్సరములు ?

ఉ.—హుణాశకము 1373 మొదలు 1435 వరకు 62 సం॥లు.

ప్ర.—శ్రీభాగవన్నామము యెందరిని విచిత్రతజేయును ?

ఉ.—శ్లో. వాసుదేవకథా ప్రశ్నః పురుషాం స్త్రీకృపనాతివా
చక్తారం పృచ్ఛకం శ్రోతౄణాం త్వత్పావపతిలం యథా.

క. విష్ణుకథారతుడగు ను

విష్ణుని కథకా నెప్పుమనుచు వినుచుండునరుకా

విష్ణుకథాసంప్రశ్నము

విష్ణుచరీజలము భంగి విమలులజేయున్.

ప్ర.—కృతివర్త ఎవరు ?

ఉ.—శ్రీబమ్మెర పోతనామాత్యుడు.

ప్ర.—కృతిభర్త ఎవరు ?

ఉ—శ్రీరామచంద్రప్రభువు.

ప్ర—కృతీరక్త తనకు భగవద్భక్తలాభమేటుల గలిగెనని ప్రాశ్నిత?

ఉ—న. అని మఱియు మహిమభార్యజన్మ సహస్రసంచిత భక్తి
ఫలంబున శ్రీమన్నారాయణ కథా ప్రపంచవిరచనా
కుతూహలుండనై యొక్కరాకానిశాకాలంబున
సోమోపరాగంబు రాకంగని సజ్జనానుమతంబున నత్రం
కమ శుభ్ర, నిమిత్తుంగ భంగయగు గంగకుంజని,
మ్రంకులిడి వెడలి మహానీయమంబుల పులిసెలంబున
మహేశ్వరధ్యానంబు జెసి కించిమన్నిలితలోచనంజనై
యప్పుయెడ. ప్ర. 15

సీ. మేటు:గుచెంగటనున్న మేఘంబు కైవడి
సువిదచెంగటనుండనొప్పువాడు
చంద్రమండల సుధాసారంబు పోలి
ముఖమున జటునవ్వు మొలచువాడు
వల్లీయుతతమాలననుమతీజముభంగి
బలువిల్లు మూపున బరగువాడు
నీలనగాగ్ర సన్నిహితభాసునిభంగి
ఘనకీరీటము చలంగలుగువాడు

గీ. పుండరీకయుగము: బోలుకన్నులవాడు
వెడచయురమువాడు విపులభక్త
మూర్తిమైన రాజముఖ్యుఁ డొక్కరుఁడునా
కన్నంగవకు నెవరగానబడియె.

ప్ర. 16

ప్ర.—ఏకారణమున చెప్పవలసినదాని ?

ఉ.—స. కృష్ణుడు ధర్మజ్ఞానాదులతోడం దనలోకంబునకుం జనిన
పిమ్మటం గలికాల దోషాంధకారంబున నష్టదర్శకులయిన
జనులకు నిప్పు డి పూరాణంబు కమలబంధుని భంగి
నున్నది. నాడండు సూరితేజాండయి కీర్తించుచున్న
విప్రరివలననే ఒరించిన క్రమంబున నామదికి గోచరించి
సంతయు వినిపించెననిన సూతులకు మునివరుండైన
శౌనకుం డి ట్లనియె. ప్ర. 74

ప్ర.—వారటుల దర్శనమిచ్చి ఏమని నెలవిచ్చిరి ?

ఉ.—స. నేరామభద్రుండమన్నా మాంకితంబుగా శ్రీమహాభాగ
తంబు దెనుంగునేయుము నీకు భవబంధంబులు దెగునని
యానతిచ్చి తిరోహితుండైన. ప్ర. 17

ప్ర.—కృతివక్తప్రతిజ్ఞ ఏమి ?

ఉ.—క. పలికెడిది భాగవతమట
పలికించెడువాడు రామభద్రుండటనే
బలికిన భవహరమగునట
పలికెద వెఱిండుగాధ పలుకగనేలా. ప్ర. 18

ఉ. భాగవతముఁ దెలిసిపలుకుట చిత్రంబు

శూలికైన దమ్మిచూలికైన
విబుధజనులవలన విన్నంత కన్నంత
దెలియవచ్చినంత దేటపలుతు.

ప్ర. 19

క. కొందఱకుఁ దెనుంగుఁ గుణమగుఁ

గొందఱకును సంస్కృతంబు గుణమగు రెండుం

గొండజను గుణములగునే

నందటమెప్పింతు గృతులనమ్రై యెడలన్.

ప్ర. 20

ఆ. భాగవతముఁ దేటవటుప నెన్నడుసాలు

శుకుఁడు దక్కనరుని సఖుఁడువక్క

బుద్ధిదోచినంత బుధులచే విన్నంత

భక్తినిగిడినంత పలుకువాడ.

ష. 23

ప్ర—ప్రబంధహేతులేమి ?

ఉ—లే. చేతులారంగ శివుని పూజింపఁడేని

నోరునొవ్వంగ హరికీర్తి నుడువఁడేని,

దయయు సత్యంబులోనుగా దలఁపఁడేని

గలుగనేటికిఁ దల్లులకడుపుఁజేటు.

ప్ర. 14

ప్ర—కృతివక్తనిర్ణయమేమి ?

ఉ. త్త—

ఉ. ఇష్టుచుజేశ్వరాధములకిచ్చి పురంబులు వాహనంబులున్

సోమ్యులుఁ గొన్నిపుచ్చుకొని చొక్కిశరీరముఁ వాసికాలుచే

సమైక్యవ్రేటులంబడక సమృతీ శ్రీహరికిచ్చి చెప్పెనీ

బమ్మెర పోతరాజొకఁడు భాగవతంబు జగద్ధితంబుగన్. ప్ర.13

ప్ర—కృతివక్త తన భాగ్యప్రశంస ఏమి చెప్పుకొనెను ?

ఉ. త్త—

మ. ఒనరన్నన్నయ దిక్కవాసికప్రసీ యుర్వింబురాజావళుల్

తెనుఁగుంజేయుచు మత్పురాకృతశుభాధిక్యంబు దాన్వేషిదో

తెనుఁగుంజేయరుమున్ను భాగవతమున్ దీనిం దెనిగించినా

జననంబున్ సఫలంబునెసెద బునర్జన్మంబు లేకుండగన్. ప్ర.21

ప్ర—గ్రంథప్రాశస్త్యమేమి ?

ఉ—సీ. శ్రీమంతమై మునిశ్రేష్ఠకృతంబైన
భాగవతంబు సప్తశ్లోక
వినగోరువారల విమలచిత్తంబుల
జెచ్చెర నీశుండు చిక్కుగాఁ
యితరశాస్త్రంబుల నీశుండు చిక్కునే
మంచివారలకు నిర్వృత్తులకు
గఁపనిర్దుక్తులై కాంక్షనేయకయును
దగిలియుండుట మహాతత్త్వ బుద్ధి

తే. బరగనాథ్యాత్మికాది తాపత్రయంబు
నడచి పరమార్థభూతమై యధికసుఖద,
మైసమస్తంబుగాకయు నయ్యునుండు
వస్తువెఱుంగంగదగు భాగవతమునందు.

ప్ర. 36

ఉ. ఎయ్యది కర్తబంధములనెల్ల హరించు విభూతికారణం
బెయ్యది సప్తశ్రీద్రులకునెల్లఁ గవిత్వసమాశ్రయంబు ము
న్నెయ్యది సర్వమంత్రముల నేలిన దెయ్యదిమోక్షలక్ష్మి రూ
పెయ్యది దానిబల్కెద సుహృద్యము భాగవతాఖ్య మంత్ర
మున్.

ప్ర. 14

ప్ర—శ్రీభాగవతతత్త్వము తెలిసినవారెవరు ?

ఉ—సీ. పరమహాద్భుతమైన వైష్ణవజ్ఞానంబుఁ
వికముగా నెవ్వరు దెలియఁగలరు
చేవాచిదేవుండు త్రిపురసంహరుఁడొండె
గమలసంభవుఁ డొండెగార్తికేయ

కపిలనారదులొండె గంగాత్తజుండొండె
మనువొండె బలియొండె జనకుండొండె
బ్రహ్మడుండొండెనేర్పాటుగా శుకుండొండె
భాసురతరమతి వ్యాసుండొండె

గాకయన్యులతరమె యీలోకమందు
నీసుబోధంబు సదోబోధమిహదార్థ
మీసదానంద చిత్తయ మీయగన్యు
మీవిశుద్ధంబు గుహ్యంబు నీశుభంబు. ప. 178

క. ఈపన్నిద్దలుకక్కంగ
నోపరు తక్కింరులు దెలియ నుపనిషదుచిత
శ్రీపతి నామమహద్భుత
దీపిత భాగవత ధర్మదీప్యకమముక్. ప. 179

ప్ర.—ఎప్పుడు తెలియనివారెవరు ?

ఉ.—క. ఎన్నడు దెలియగనేరు
పన్నగ పతిశాయి తత్త్వభావము మేనం
గన్నులవేల్పును డాపల
జ న్నమరివేల్పు ముదక చదువులవేల్పున్. ప. 177

ప్ర.—కేవలవిషయ సుఖానుభవముగల వారు దేనికి పోల్చబడిరి.

ఉ.—నీ. అలరుజొంపములతో నభ్రంకపంబులై
బ్రతుకవే వశముల బౌదపములు
ఖాదన మేహనాకాంక్షల బశువులు
జీవింపవే గ్రామసీమలందు

నియతమై యుచ్చాస్వని నిశ్వాసపవనముల
ప్రాపింపవే చరభస్త్రికలును
గ్రామ సూకర గుణకశ్రేణు లింటింటి
దిరుగవే దుర్యోగ దీనవృత్తి

గీ. నుషభరములు మోవవే యురుభరములు
బుండరీకాక్షు నెటుంగని పురుషపశువు
లడవులందు నివాసములందు బ్రాణ
విషయ భరయుక్తితో నుంట విఫలమధిప.

ద్వి. 49

ప్ర—భగవద్విరహితులగతి ఏమి ?

ఉ.—సీ. నీగృహాంగణ భూమి నిటలంబు మోవంగ
మోదించి నిత్యంబు మ్రొక్కడేని
నీమంగళ స్తవనికరవర్ణంబులు
పలుమాటు నాలుక బలుకడేని
నీయధీనములుగా నిత్యకృత్యంబులు
ప్రియభావమున సమర్పింపడేని
నీదాంబుజముల నిర్మలహృదయుడై
చింతించి మక్కువ జిక్కడేని

గీ. నిన్ను జెవులారవినడేని నీకు నేవ
నేయరాడేని బ్రహ్మంబు జెందగలడె
యోగియైన దాపోవ్రతయోగియైన
వేదియైన మహాతత్త్వవేదియైన.

స. 367

ఉ. పూనియనేకజన్మములబొంది తుదిం దన పూర్వకర్మ సం
తానము పేర్చి గర్తవసుధాధిని బుట్టి ప్రపూర్ణదేహుడై

మానవుడై గృహేచ్ఛ బహుమందుడజంబుత్పణాభిలాషియై
కొనక పోయి నూతన బహు కైవడి నీవదభక్తిహీనుడై.

ద. పూ. 1654

తరల. హరినెటుంగక యింటిలో బహుహోయనంబులు మత్తుడై
పొరలుచుండెడి పెట్టిముక్తికి బోవనేర్పునె నాడు సం
సరణముం బెడబోయి డెన్నడు సత్య మాహరినామ సం
స్మరణ మొక్కముహూర్తమాత్రము చాలుముక్తిదమాన్మపా.
ద్వి. 8

మ. హరి జింతింపక మత్తుడై విషయచింతాయత్తుడై చిక్కివా
సరముల్ ద్రోసెనువాడు కింకరిగదా సంతాడితోరస్కుడై
ధరణీశోత్తమ దండభృన్నివసదవ్యారోప కంఠోగ్రవై
తరణీవన్ని శిఖాపరంపరలచే దగ్గుండు గాకుండునే ద్వి. 24

క. మొత్తుదురు గదల మంటల
కెత్తుదు రడ్డంబు దేహ మింతింతలు గా
నొత్తుదు రసిప్రత్తికలను
హత్తుదురు కృతాంతభటులు హరివిరహితులన్. ద్వి. 25

క. శ్రీననితాధిపనామ క
థా విముఖుల కిహము బరము దవై పిదపం
బోవుదురు సరకముఁకున్
వావిరి నే నారిజూచి వగతు మునీంద్రా. త్పు. 192

క. ఏవరుడే నొకనిమిషం
బైన వృథావాదగతిని హరిపదకమల

ధ్యానానందుడు గాఢే

నానరునకు నాయు వల్పు మగు మునినాథా. త్య. 163

శా. అంధేందూపయముల్ మహాబధిర శంఖారావముల్ మూకస
ద్రింథాఖ్యాపమముల్ నపుంసక వధూకాంక్షల్ కృతఘ్నావలీ
బంధుత్వంబులు భస్తహవ్యములు లుబ్ధద్రవ్యముల్ క్రోడస
ద్రింధంబుల్ హరిభక్తవజ్జితులరి క్తవర్జ సన్సారముల్.
స. 163

క. హరివహిమ దనకుఁ జెప్పిన

గురువుకొ నరుడనుచు దలచి కురిత భక్తికొ

దిరుగు పురుషు శ్రమమెల్లను

గరిశౌచము క్రియ నిరర్థకంబగు నధిపా. స. 453

మ. మిము సన్ధ్యక్తి భజింపనొల్లకిల దుర్దేధం బ్రవర్తించు నీ
చమలివ్రాతము నేర్పుచు బసుల బాశశ్రేణి బంధించు చం
దమునం బెక్కగు నామరూపములచెతకొ వారిబంధించి దు
ర్గమ సంసారపయోధిఁ ద్రోతువు దశత్కంజాతపత్రేక్షణా.
ద. ఉ. 1222

ప్ర.— ఏ సమయములలో అత్యమాడవచ్చును.

ఉ.— ఆ. వారిజాక్షులందు వైవాహికము లందుఁ

బ్రాణ విత్తమాన భంగమందుఁ

జకిత గోకులాగ్ర జన్మరక్షణమందుఁ

బొంకవచ్చు నఘము పొందుఁ డధిపా. అ. 535

ప్ర.— తపోదను లుండవగిసెలమేని ?

ఉ—సీ. కమనీయ భూమిభాగములు లేకున్నవే
 పడియుండుటకు దూషింతువులేల
 సహజంబులగు కరాంజలులు లేకున్నవే
 భోజనభాజన పుంజమేల
 వల్కలాజిన కుశావళులు లేకున్నవే
 కట్ట దుకూల సంఘంబులేల
 గొనకొని వసియుండు గుహలు లేకున్నవే
 ప్రాసాద సౌధావిషటల మేల

తే. ఫలరసాదుల గురియవేపాదపములు
 స్వాదుజలములనుండవే సకలనదులు
 బొసంగ భిక్షము వెట్టరే పూర్వ సతులు
 ధనమదాంధుల కొలువేల తాపసులకు.

ద్వి. 21

ప్ర—మానవకృత్యమేమి ?

ఉ—సీ. సంతతంబును గృహ్యసంకీర్తనంబులు
 వీరులకింపుగా విరగవలయు
 హర్షంబుతోడుత హరినామకథనంబు
 పాటలనాటలు బరగవలయు
 నారాయణుని దివ్యనామాక్షరంబులు
 హృద్వీధిసతతంబు నిలువవలయు
 గంజాక్షులీలలు కాంతారముల నైన
 భక్తియు క్తంబుగా బాడవలయు

తే. వెట్టిమాడ్కినిలీలతో విశ్వమయుని
 నొడువుచును లోకబాహ్యతనొందవలయు

నితయును విష్ణుమయమని యెఱుంగవలయు
భేదమొనరింపవలవదు మేసినిశ.

ప. 44

క. హరిదాసుల మిత్రత్వము

మురరిపు కథలెన్నికొనుచు మోదముతోడన్
భరితాశ్రు పులకితుండై
పురుషుడు హరిమాయ గెల్పు భూపవరేశ్వర.

ప. 55

ప్ర—కడుపుచేటు బిడ్డలెట్టివారు ?

ఉ.—తే. చేతులారంగ శివుని బూజింపడేని
నోరునొవ్వంగ హరికి ర్తినుడువడేని
దయయు సత్యంబులోనుగా దలఁపడేని
గలుగనేటికి దల్లులకడుపుజేటు.

ప్ర. 14

అ. కడుపు బదరగాంగ గొడుగుల గనుకంటె

దల్లికొకడెచాలు బల్లిదండ
త్రిదశగణము గన్నయదితిగానుపుగీఱు
జిన్ని మేటివడుగు గన్నయట్లు.

అ. 685

ప్ర—యమధర్మరాజు తమ దూతలతో ఎవరిని తెచ్చుని
ఆజ్ఞాపించెను.

క. అదిగాక విష్ణుభక్తుల

గదియంగ జనవలదుమిరుకరివరదుల స
త్పద పద్మవినతి విముఖుల
దుదినంటుంగ గట్టితెండు ధూర్తలువారల్.

ప. 187

ఉ.—సీ. ఎకసక్కెమునకైన నిందిరారముని
బలుకంగలేని దుర్భాషితులను

గలలోననైన శ్రీకాంతుని సత్పాద
 కమలముల్ సూడని కర్తవ్యశుల
 నవ్వచునైన గృష్టప్రశంసకుఁ జెవి
 దార్పనేని దుష్కథాప్రవణుల
 యాత్రోత్సవంబులనైన నీశునిగుడి
 త్రోవ ద్రోక్కగలేని దుష్టులుచు

తే. బరమభాగవతుల పాదధూళి సమస్త
 తీర్థ సారమచుచుఁ దెలియలేని.
 వారి వారివారి వారిఁ జేరినవారి
 దొలుత కట్టితెండు దూతలారా.

ప. 183

ఆ. ఎల్ల పాపములకు నిల్వైన యింటిలో
 బద్ధతృప్తులగుచు బుద్ధివలగి
 మమహంసులము మఱిదప్పినర్థించు
 ధూర్తజనులఁ తెండు దూతలారా.

ప. 189

ప్ర—ఎవరిని తేవలదని ఆజ్ఞాపించెను.

ఉ. ఆ. పద్మనయసుమీరి భక్తియోగంబెల్ల
 ముక్తియోగమచుచు మొదలెటుంగు
 వారి వారివారి వారిఁ జేరినవారి
 త్రోవ దలఁపవలదు దూతలారా.

ప. 191

ప్ర—ఎటువంటివానిని నేనుభరించలేనని భూదేవి చెప్పినది.

ఉ—సీ. నిజమానతిచ్చితి నీవు మహాత్మక
 మహిని గృహస్థధర్తంబు నిదియ
 యర్థంబుగామంబు యశముచు వృత్తియు
 నెయ్యది ప్రార్థింపనిత్తు ననియు

నగలోభంబున నర్థి బొమ్మను పెట్టు
 బలికి లేదనుకంటె బాపమెద్ది
 యెట్టిదప్పున్నుని నేభరించెదఁగాని
 సత్యహీనుని మోవఁ జాలననుచుఁ

తే. బలుకదే తొల్లిభూదేవి బ్రహ్మతొడ
 సమరముననుండి తిరుగకచచ్చుకంటె
 బలికి బొంకక నిజముఁ బరగుకంటె
 మానధనులకు భద్రంబుమఱియుఁగలదె.

అ. 588

ప్ర.—భగవంతుడని వేరెందుకువచ్చినది ?

ఉ. క. అగుఁండగు పరమేశుడు
 జగములఁ గల్పించుకొఱఁకుఁ జతురతమాయా
 సగుఁండగుఁ గావునహరి
 భగవంతుడనఁగబరగె చవ్యచరిత్రా.

ద్వి. 99

క. విశ్వాత్ముడు విశ్వేశుడు
 విశ్వమయుం డఖిలనేతవిష్ణుడజుండీ
 విశ్వములోఁ దానుండుచు
 విశ్వము దనలోనఁ జాలవెలుగుచునుండన్.

ద్వి. 100

ప్ర.—భగవంతుడును స్థలమేది ?

ఉ. క. హరిమయము విశ్వమంతయు
 హరివిశ్వమయుండు సంశయముపనిలేదా
 హరిమయముగాని ద్రవ్యము
 చుమాఁపులేదువంశపావనింటె.

ద్వి. 17

మ. కలడంబోధి గలండుగాలి గలఁ డాకాశంబునం గుంభిని
గలఁడగ్ని దిశల్ బగల్గనిశల్ ఖిద్యోతచంద్రాత్మల్
గలఁడోంకారమునం ద్రిమూర్తులఁ ద్రిలింగవ్యాపులంపంతటం
గలఁడీశుండు గలండుతండ్రి వెదుకంగానేల నీయామెడన్.

స. 274

క. ఇందుఁ గలఁ డందులేడని
సందేహమువలదు చక్రి సర్వోపగతుం
డెందెందు వెదకిచూచిన
నందందేకలఁడు దానవాగ్దశి వింటే.

స. 275

ప్ర.—నిష్కామకర్త ఎంతగొప్పది (శ్రేష్ఠమైనది) ?

ఉ. తే. అయనిష్కామ ధర్మలై నప్తిభక్తు
లందు నీవు ప్రసన్నుండవై సరితి
హృదయముల బద్ధకాములై యెనయుదేవ
గణములందు బ్రసన్నతగలుగవీవు.

తృ. ౨౯౯

క. పరఁగ సుధాశన తీర్థ

జ్వరవివిధస్థావరాది నానాశ్రుతి
స్ఫురణ నజం దొనరించె
బరువడి నిష్కామధర్మ ఫలరూపమునన్.

తృ. 338

నిపుణుడైనవాని నిష్కర్మతకు మెచ్చువానికే నొనర్తువంద
నములు. గజేంద్రమోక్షము.

ప్ర.—శ్రీభగవద్వాక్య మేమి ?

ఉ.—సీ. ఎవ్వని గరుణింప నిచ్చగించితి వాని
యఖిల విత్తంబునే నడహరింతు

సంసారగురుడు కర్తవ్యుడై యెవ్వడు
 చెగడిలోకము చూచి దిక్కిరించు
 నతఁ బెల్లకాలము నజలయోలయించు
 బుట్టుచు మృతియొందు చివర
 విత్త వయోరూప నివ్యాపితైశ్వర్య
 కర్తవ్యముల గర్విముడి

తే. డేకివికమున విమలుడై యెవ్వఁ డుండు
 వాడు నానాచ్చి పిఠింపవలయువాడు
 స్తుభ లోపాధిమాన సంసారిక
 మత్తుడై చెడ నొల్లదు మత్తుండు.

ఆ. 601

సీ. వసుమతీనాథ యెవ్వనిమీద నాకు
 గ్రహబుద్ధి వాడము నాథునివిత్త
 మంతయుఁ గ్రమమున నవహరించిన వాడు
 ధనహీనుఁ డగుచు సురాకమండు
 విడుతురు ఒందు అన్నిటిమీన నొంది
 మై చెయ్యవది లేక యథాలక్ష్మ్య
 భారంబులుడిగి మన్నిక్తుతోమైత్ర
 నెఱపుచు విజ్ఞాననితలు డగుచు

తే. చివర వాడవ్యయానంద పరమయాత్మః
 బరగ శ్రీనిష్ఠులొక సంప్రాప్తినింద
 గాములేస్తవ విగుల దుష్కురమటండు
 వదలి భజియుంటు రితరదేవతల నెప్పుడు.

ప. ఉ. 1234

క. నేమింప వారు దమకుం
 గావించి శోభనములు గని నిజములుగా

భావించి వారి మఱతరు

భావముల గృతఘ్నవృత్తి పని తమ పరిగన్. ప. 1235

మ. నను నెవించుచున్న వానికునే నారూపముం జూప జూ
చినఁ జేవించి వదించి వారు మఱి నా నేవించోయంచు ని
ర్దసినుం డాత్తేధనంబునెద్ద నెపుము చల్పారచశ్యంబు చా
ల్పన భంగిన్ ననుబాసి మత్స్యీయుడు చా జింతించు నారూ
పమున్. ప. 1077

చ. నలమున బుద్ధిమంతు లగుసాధులు నాహృదయంబు లీచంద్రం
గిలిగొనిపోవుచుండు రకీర్తిషభక్తి లతాచయంబుల్
నిలువఁగఁబట్టి కిట్లుండు నేరపుగొ మచకుంభి కైవడిన్
వలలకుఁ జిక్కి భక్తిజన చత్సలత్ జరుచుండఁ దానా.

ప. 118

ఆ. నాకుమేలుగో నాభక్తులకి కాని

భక్తిజనులకేను బంధగతియు

భక్తు చెందజనినఁ బఱలెంటువె వెంట

గోవువెంటఁ దగులు కోదెభంగి.

ప. 119

ఆ. తనువు మనువు విడిచి తనయులఁ జుట్టాల

నాలివిడిచి సంపదాలి విడిచి

నన్ను కాని యన్యమెన్నడు నెటుగని

వారివిడువ నెట్టివారివైన

ప. 121

క. పంచెత్రియముల తెరవుల

పంచించి మనంబునండు పుష్పతులు ప్రతి

ష్ఠించి పహింతురు నన్నును

మంచినయం బుద్యాసతులు మరగిన భంగిన్.

ప. 122

క. సాధులహృదయము నాయది
సాధుల హృదయంబు నేను జగములనెల్ల
సాధుల నేన యెటుంగుదు
సాదు లెటుంగుదురు నాదుచరితము విప్ర. న. 123

తే వనతటాకోప నయనవివాహదేవ
భవననిర్మాణ భూమ్యాది వివిధదాన
జపతపోవ్రతయోగయజ్ఞముల ఫలము
మామకస్తవఫలము సమంబుగాదు. త్య. 323

మ. క్రతువులునేయుచో శిఖిముఖంబున వ్రేలుచునట్టి తద్వృత్త
పతచరుభక్షణ ముదము బొందదు నిస్పృహధర్మమార్గసం
గతుడగు భూసురోత్తముముఖంబునవేడ్కభజించునయ్యవి
స్తృతకబళంబున మనము దృష్టి వహించినరీతి నిచ్చులున్. త్య. 560

తవలము—తగవు ధర్మముజూడ నొల్లకతల్లిదండ్రులబంధులన్
మగలబిడ్డల బాసివచ్చిన మన్నిష క్తలమిమ్మునే
దగ దుపాసితే దప్పనైపుడు తద్వియోగభరంబునన్
వగలబొందుచు మిరిలాడినవాక్యముల్ వినుచుండితిన్. ద. పూ. 1078

ఉ. పాయనిగేహ శృంఖలలబాసి నిరంతరమత్పరత్వముం
జేయుచునున్న మీకు బ్రతిసేయయుగంబులనైనన్ నేర
బాయక గొల్చుమానసము ప్రత్యుపకారముగా దలంచివా
పాయుట దప్పగాగొనక భామినులార కృప శమింపరే. ద. పూ. 1079

నీ కొలిచిన గొలుతురు కొండలు పశువుల
 భజనము భంగిని ఫలముకొఱకు
 నై సఖ్య భర్తములందు సిద్ధింపవు
 కొండలు తండ్రిగుణమువాల్చి
 దయగలవారలు తగినసహృత్తులు
 గొలువనివారల గొలుతురెప్పుడు
 భర్తకామంబులు దనరంగకొండలు
 కొలువనివారివి గొలుచువారి

తే. గొలుచుతలపులేమి గొలువరాజ్ఞారాము
 లాప్తకాములజ్ఞు లతికరులు
 వారియందుబిడప వానిగాఁ జిలిచి
 యేలతాంగులార యిట్టులనుట.

ద. పూ. 1075

క. వనిందెవ్వడ నయిం
 గానంగనలార పరమకారుణికుండన్
 మానసబంధుడ నిత్య
 ధ్యానము మీకొసగవలసి తలఁగితఁజింపి.

ద. పూ. 1076

క. సందేహము మాచుం డర
 విందానలార విష్ణువిభవసువత్తున్
 బృందావనమున కని హరి
 సందేహముబంపె ననుము సంకేతములన్.

ద. పూ 1436

క. దళమైన బుష్పమైనను
 ఫలమైనను సలిమైన బాయనిభక్తి
 గొలిచిన జనులర్పించిన
 నెలమిన్ రుచిరాన్నముగనె యేనుభుజితున్.

ద. ఉ. 1010

క. తపమనగ మత్స్వరూపము

తపమను తరువునకు ఫలవితానము నే నా

తపమునకే జననస్థి

త్యుపసంహరణము లొనర్పుచుండుచుదనయా. ద్వి. 245

క. కావున మద్భక్తికి దప

మే విధమున మూలధనము నిది నీమది రా

జీవభవఁ యెఱిగిత ప మీటు

గావించుట విగతమౌహకర్ముడ వింకఁ. ద్వి. 246

భగవన్నామము భక్తితోజేసినను భయముతోజేసినను

ఫలమొక్కటి యగుట సిద్ధము.

ఆ. బాంధముననైన బగనైన వగనైన

ప్రీతి నైన బ్రాణభీతయిన

భక్తి నైన హరికి బరతంత్రులైయుండు

జనులు మోక్షమునకు జనుదురధిపా. ద. పూ. 973

క. డెంపంబు పుత్రులనం

జెందినదని తెలఁపవలదు శ్రీహరివేరే

చందముననైన బలికిన

నందకధరు డందఁగలఁడు నాథుండగుచుక. ప. 121

క. కామంబు పుణ్యమార్గ

స్థేమంబు మునీంద్రసాంద్రచేతస్పృశీ

ధామంబు విష్ణునిర్మల

నామంబు దలంచువాడు నాథుఁడుగాఁడే. ప. 120

అ. బిడ్డపేరుపెట్టి పిలుచుటవిశ్రామ
 కేలినైన విగులగేలినయిన
 బవ్యగవ్య గీతభావార్థములనైన
 గమలనయను దలచు గలుపహరము.

ష. 122

అ ఆలుకనైన జెలిమినైన గామంబున
 నైన బాంధవమునైన భీతి
 నైన దగిలితలచ నఖిలాత్మడగుహరి
 జేరవచ్చు వేటునేయ దతఁడు.

స. 14

ప్ర—తనకుగల ఆస్తిని పంచి పెట్టుటెట్లు ?

ఉ.—సీ. ఇచ్చెదననిపల్కి యీకున్ననరకంబు
 త్రోయనీవును సమగ్ధడవుగావ
 యేడానమున నాశమేతెంచునదియును
 దానంబుగావంపు తత్త్వవిదులు
 దానంబు యజ్ఞంబు దానము కర్తంబును
 దా విత్తపంతుడై తలపవలయు
 దనయింటిగల సర్వధనమును నైదుభా
 గములుగా విభజించి కామమునకు

తే. సర్థమునకు ధర్మయశముల క్రిత
 బృందములకు సమతఁడెట్టునట్టి
 పూజ్యు డిందు సంపూర్ణుడై మోదించు
 తన్నుమానిచేత తగవుగాదు.

అ. 580

ప్ర—బ్రాహ్మణ ధర్మమేమి ?

ఉ.క. ధరణీపివిజులు శ్రుతులును

నరవర యష్టేటి ముఖమునం బొడముట భూ

సురుఁ డఖిలవర్తములకున్

గురుఁడున్ ముఖ్యుండు నయ్యె గుణాత్మ నిధి. త్ప 216

సీ. విచక్షణావిక వృత్తికంటెను మెలు

యాచింప నొల్లని యట్టి వృత్తి

ప్రాప్తంబుఁ గైకొని బ్రహ్మకంటెను లెస్స

యనుచినంబును ధాన్యమడిగికొనుట

యాయవారముకంటె నధిక కల్యాణంబుఁ

పటగ యెప్పుల ధాన్యభక్షణంబు

శిలవృత్తికంటెను శ్రేయమాపణములఁ

బడ్డగింజలుపిని బ్రహ్మఁ గరుట

గీ. యెడరుచోట నృపతి కీనాల్లు వృత్తులు.

దగుఁ బ్రతిగ్రహంబు చగదూ తలప

నాపదవసరముల నధముఁ డెక్కుచజాతి

వృత్తినున్న దోషవిధముగాదు.

స. 410

వ. విచక్షణావిక వృత్తియు, చుంఛవృత్తియు, ఋతిమనియు,

నయాచితవృత్తి యమృతమనియు, నిత్యయాజ్ఞావృత్తి మృత

మనియుఁ గర్తవ్యవృత్తి ప్రమృతమనియు నెప్పుడు రక్షి

వృత్తులలో జీవించుటమేలు వాణిజ్యంబు సత్యావృత్తి

మనియు శ్వేతవృత్తి సీచనేపయనియుఁ బలుకుదురు సర్వవేద

మయుండు బ్రాహ్మణుఁడు సర్వదేవమయుఁడు క్షత్రియుఁడు,

బ్రాహ్మణ క్షత్రియులకు, సీచనేపనంబు కర్తవ్యంబుగాదు.

స. 411

- క. దమమును శౌచము దపమును
శమమును మార్దవము గృహము సత్యజ్ఞాన
క్షమలును హరిభక్తియు హ
ర్షము నిజలక్షణము లగ్రజాతికి నధిపా. స. 412

క్ష త్రి యు లు

- క. ధర్మబ్రాహ్మణాదికము ద
స్కందబాధల బొందకుండఁ గైకొని కావం
బురుషోత్తము బాహువులన్
నరనాథకులంబు వుట్టె నయ తత్త్వనిధి తృ. 217

- మ. శౌర్యము దానశీలము బ్రసాదము నాత్మజయంబు దేజ
మున్, ధైర్యము దేవభక్తియును ధర్మము నర్హము గా
మమున్ బుధా, చార ముకుంద సేవలును సత్కృతియుం బరి
తోషణంబు సద్వ్యవస్థము దక్షణంబు బృధివీవరశేఖర రాజ
చిహ్నముల్. స. 413

వై శ్యు లు

- క. గణుతింపగఁ గృషి గోర
క్షణ వాణిజ్యాదికర్త కలితంబుగ నా
నుణనిధి యూరువు లందుం
బ్రణుతింపగ వైశ్యజాతిప్రథమం బయ్యెన్. తృ. 218
- క. ధర్మాధికామ వాంఛయు
నిర్మలగురుదేవ విప్రనివహార్చనముల్
నిర్మదభావము బ్రమదము
కర్తకరత్వమును వైశ్యజన లక్షణముల్. మ. 414

శూద్రులు

- తే. తివిరి సేవక ధర్మలై దేవదేవు
పదములను శూద్ర సంతతు లుదయమైరి
వీరలందఱుఁ దమ తమవిహిత కర్మ
మలరఁ జేయుచు జనసుండు నాత్మగురుఁడు. తృ. 218
- ఉ. స్త్రీయములేని వృత్తియు శుచిత్వము సన్నతియుఁ నిజేశుల
మాయలులేక డాయుటయు మంత్రము సెప్పక పంచయజ్ఞ
ముల్, సేయుటయుఁ ధరామరుల సేవయు గోవులరక్ష
ణంబున, న్యాయము లేమియుఁ ముచుజనాధ యెఱుంగుము
శూద్ర ధర్మముల్. స. 415

సంకరజాతులు

- వ. మఱియు సంకరజాతులయిన రజక చర్మకారక నట బురుడ
కైవర్తక మేడ భిల్లు రగునంత్యజాతు లేహ్వరకుచు జండా
పుల్కస మాతంగ జాతులకుచు నాయాకులారుగతంబైన
వృత్తుల జౌర్యహింసాదులు వర్జించి సంచరింపవలయు మాన
వులకు బ్రతియుగంబున నైసర్గికంబులైన ధర్మంబులు రెండు
లోకంబులందును సుఖకరంబులని వేదవిద్యలైన వేదలు సెప్పు
దురు. కారు కారున దున్నెడు క్షేత్రంబు లావునెడు నందుఁ
జల్లిన వీజంబులు నిస్తేజంబులైయుండి లెస్సగ సంకురింపవు,
నింతర ఘృతథారావర్షంబున దహనంబునకు దాహకత్వంబు
లేక శాంతి జెందు నందువేల్చిన హవ్యంబులు ఫలింపవు
తద్విధంబున ననవరత కామాచుసంధాన గామోన్ముఖంబైన
చిత్తంబు కామంబులందనిసి నిష్కామంబైవిరక్తి నొందుం

గావున సత్వస్వభావంబుతోడ నెప్పుడు తప్పక నిజవంశాను
గత విహితధర్మంబున వర్తించునరుండు మెల్లన స్వాభావిక కర్మ
పరత్వంబు విడిచి ముక్తినొందు జాతిమాత్రంబున బురుషునికి
వర్ణంబు నిర్దేశింపబనిలేదు. శమదమాది వర్ణలక్షణ వ్యవ
హారంబుల గనవలయునని మఱియు నారదుం డిట్లనియె.

స. 419

బ్రహ్మచర్యాశ్రమము

చ. విరుము బ్రహ్మచారి మాంజీ కాపీన యజ్ఞోపవీత కృష్ణాజు
పలాశదండవండల ధరుండును సంస్కారపీఠశిరోరు
హండును ఏకహస్తండును శీలప్రశస్తండును మానియునై
త్రిసంధ్యంబును గాయత్రిజపించుచు సాయంప్రాత రవస
రంబుల నర్కపావకగురుదేవతోపాసనంబులు నేయుచు గురు
మంకిరంబునకుంజని దాసునిచందంబున భక్తివినయ సౌమన
స్యంబులు గలిగివేదంబులు పదువుచు నధ్యయనోపక్రమావ
సానంబున గురుచరణంబులకు నమస్కరించుచు రేవుమాపు
విహితగృహంబుల భిక్షించి భైక్షంబు గురువులకు నివేదించి,
యరుజ్జగొని మితభోజనంబుగావించుచు విహితకాలంబుల
నుపవసించుచు నంగనలయందు నంగనానక్తులందు బ్రయో
జన మాత్రభాషణంబు లొనర్చుచు గురుపరాంగనలవన
నభ్యంగకేశ ప్రసాధన శరీరమర్దన మజ్జరహస్య యోగంబులు
పఱించుచు గృహంబున చుండక జితేంద్రియత్వంబున సత్య
భాషణుండయి సంచరింపవలయు.

స. 421

అ. పాలతి దావవహ్నిపురుషు డాద్యఘటంబు
కరంగ కుండరాదు కదినెనేని

బ్రహ్మయైన గూతుఁ బట్టకమానఁడు
వడుగు కింతి పాత్తు వలదు వలదు.

స. 422

గృహస్థాశ్రమము

వ. వినుము స్వరూపసాక్షాత్కారంబున దేహి బహిరింద్రియాది
కంబయిన యింతియు నాబాసమాత్రంబుగా నిశ్చయించి
యెందాక జీవుండు స్వతంత్రుడయిన యీశ్వరుండు గాక
యుండు నంతదడవు నంగన యిది పురుషుండనేననియెఱిబుద్ధి
మానుట కర్తవ్యంబుగాదు. బ్రహ్మచారి యతి గృహస్థులం
దెవ్వఁడైన జిత్తంబుపరిష్కర్తంబుగాక యద్వైతానుసంధా
నంబుసేసిన మూఁడుపుంజులైన రహస్యంబున బుత్రికనైన
డాయకుండ వలయు.

స. 423

చ. శిరమునమేన సంస్కృతులు సేయక చందనభూషణాద్యలం
కరణములెల్ల మానియుతుకాలమునకానిజభౌత్యబౌందుచుకొ
దరుణులఁజూడబాటక ధృతచ్రతుడై మఘమాంసపర్యమై
గురుతరవృత్తితోమెలఁగుకోవిదుఁ డొక్కగృహస్థభూషరా.

స. 424

వ. మఱియు ద్విజుండు గృహస్థుడై గురువులవలన నుపనిష-
దంగసహితంబైన వేదత్రయంబును పరియించి నిజాధి
కారానుసారంబుగా నర్థవిచారంబుసేసి తనబలంబుకొలంపి
గురువులకు నభీష్టంబులొసంగి గృహంబుననొండె వనంబున
నొండె నైషికత్యంబు నాశ్రయించి, ప్రాణులతోడ జీవిం
చుచు, గురువునందు, నగ్నియందు, నాత్మయందు, సర్వ
భూతంబులయందు, నచ్యుతవర్షనంబుసేయుచు, నింద్రియ

వ్యసనాది మగ్నుండుగాక, యెటుకగలిగి వర్తించుచు పా
బ్రహ్మంబునొందు. స. 425

వానప్రస్థాశ్రమము

క. వినుము వనప్రస్థునకు
మునికథితములైన నియమములు గల వాచా
ప్సన నవగతుడై మెలగెడి
ఘనుడు మహర్షోకమునకు గమనించునృపా. స. 426

ప. ఆటమీద గృహస్థాశ్రమంబువిడిచి వనంబునకుంజని, దున్నక
పండెడి నీవారాచికంబు లగ్నిపక్వంబునేసియొండె, నామంబులు
నేసియొండె నర్కపక్వంబులైన ఫలాదులొండె భక్షించుచు,
వన్యాహారంబుల నిత్యకృత్యంబులయిన చరుపురోడాశంబు
లొనర్చుచు బ్రతివనంబును బూర్వసంచితంబులు బరిత్యజించి,
సూతనద్రవ్యంబుల సంగ్రహించుచు, నగ్నికొఱకు బర్ణశాల
యొన బర్హతకందరంబయిన, నాశ్రయించుచు హిమవాయు
సహ్ని వర్షాతపంబులకు సహించుచు సఖశ్శత్రు తనూరు
హంబులు ప్రసాధితంబులునేయక జటిలుండై వసించుచు
పండాజనకమండలువల్కల పరిచ్ఛనంబులుధరియించి, పండ్రెం
డైన నెనిమిదైన నాలుగైన రెండైన నొకవత్సరంబయిన దప
ప్రయాసంబున బుద్ధినాశంబుగాకుండ మునియై సంచరించుచు
దైవవశంబున జరారోగంబులచేతఁజిక్కి నిజధర్మానుష్ఠాన
సమర్థండు గానిసవయంబున నిరశనవ్రతుండయి యగ్నుల
నాత్మారోహణంబులునేసి సన్యసింపవలయును. స. 427

క. ఆనఘ వనప్రస్థుడై
చని తద్ధర్మంబులిట్లు సలుపుచు మఱియున్

మనెనేని సన్యసింపం

జనునటమీదటరు ముక్తసంగత్వముచన్.

స. 423

స న్యా సా శ్ర మ ము

వ. ఇట్లు వానప్రస్థాశ్రమంబుజరపి సన్న్యసించి దేహమాత్రా
వశిష్టుండును, సర్వభూత నిరపేక్షుండును, భిక్షుండును, నిరా
శ్రయుండును, నాత్మారాముండును, సర్వభూతసముండును,
శాంతుండును, సమచిత్తుండును, నారాయణపరాయణుండును
నై కౌపీనంబు నాచ్ఛాననమాత్రంబయినవస్త్రంబుధరించి,
దండాదివ్యతిరిక్తంబులు విసర్జించి, యాత్మపరంబులుగాని
శాస్త్రంబులువర్జించి, గ్రహనక్షత్రాదివిద్య లభ్యసింపక
యెందుచుబక్షీకరింపక, శిష్యులకు గ్రంథంబులువచియించి
యుపన్యసింపక, బహువిద్యలజీవింపక మత్తాదివ్యాపారంబుల
నుల్లసిల్లక, పెక్కుదినంబు లొక్కయెడ వసియింపక
యూరూర నొక్కొక్కరాత్రి నిలుచుచుఁ గార్యకారణ
వ్యతిరిక్తంబైన పరమాత్మయందు విశ్వంబు దర్శించుచు,
సదసత్తయంబైన విశ్వంబునందుఁ బరబ్రహ్మంబయిన యాత్మ
నవలోకించుచు, జాగరణ, స్వప్నసంధి సమయంబుల నాత్మ
నిరీక్షణంబుసేయుచు, నాత్మకు బంధమోక్షణంబులు మాయా
మాత్రంబులుగాని వస్తుప్రకారంబున లేవనియును, దేహంబు
నకు జీవితంబు ధృవంబుగాఁదనియును, మృత్యువు ధృవం
బనియును, నెటుంగుచు, భూతదేహంబుల సంభవనాశంబు
లకు మూలంబయినకాలంబు ప్రతీక్షించుచు, నిర్విదంబున
జ్ఞానోత్పత్తిప్రయంతంబుఁ జరియించి యటమీద విజ్ఞాన
విశేషంబు సంభవించినఁ బరమహంసుండై దండాది

చిహ్నంబులు ధరియించియొండె, ధరియింపకయొండె,
బహిరంగవ్యక్త చిహ్నుండుగాక, యంతరంగవ్యక్తంబైన,
యాత్మానుసంధానంబుగలిగి, మనీషియై, బాహ్యచుసంధాన
భావనంబు, మనుష్యులకుఁ దనవలన నున్నత, బాలమూకుల
తెఱంగుఁ జూపుచుండవలయును. స. 429

ప్ర—ప్రహ్లాదుఁడుచెప్పిన వాని నెవరెవ రెట్లుపయోగించెవరు.

ఉ—వ మాన, వ్రత, జప, తప శ్రుత్యాధ్యయనంబులును, నిజ
ధర్మ, వ్యాఖ్యాన, విజర్థల, నివాససమాధులును మోక్ష
హేతువులగు నయిన నివి షణ్ణియు, నింద్రియజయంబు లేని
వారికి భోగార్థంబులయి విశ్రమించువారికి జీవనోపాయంబు
లయి డాంబికులకు వార్తాకరంబులైయుండు సఫలంబులు
గావు, భక్తిలేక భవదీయజ్ఞానంబులేదు. స. 366

ప్ర—హీనకులుఁడు భగవన్నామముచేయవచ్చునా లేదా.

ఉ—క. కులహీనుఁడు నారాయణ

విలసత్కథనములుగడఁక ఎనిమిదవ ద

త్కులహీనతఃపాసి వహా

జ్వల కులజత్వమును బొందు సచ్చచులారా.

ప్ర. 450

క. ధీమహిత భవ స్తంగళ

నామర్చనాచ కీర్తనముగల హీనుల్

శ్రీమంతులగుదు రగ్ని

ష్టోమాది కృతాభికంఠ శుద్ధులు దలపన్.

తృ. 1035

క. నీనామస్తుతి శ్వసచుం

దైనను జీహ్వగ్రమందు ననుసంధింపన్

వానికి సరి భూసురుడుం

గానేరడు చిత్రమిది జగంబుల నరయన్.

తృ. 1037

ప్ర.—సాధురక్షణ దుష్టశిక్షణ ఎట్టిది ?

ఉ.—క. రక్షణములేక సాధువు

రక్షితుడగు సమతఃజేసి రాయిపలందున్

రక్షణములు వెయిగలిగిన

శిక్షితు డగు ఖలుడు పాపచిత్తుం డగుటన్. ద. పూ. 277

ప్ర.—స్త్రీల చూపులెట్టివి ?

ఉ.—ఆ. కాముగెలువవచ్చు గాలారిగా వచ్చు

మృత్యుజయము గలిగి మెఱయ వచ్చు

నాడు వారి చూపుటంపఱగెలువంగ

వశముగాదు త్రిపుర వైరికైన.

ఆప్ట. 405

ప్ర.—సంసార వృక్షమెట్టిది?

ఉ — సీ. ప్రకృతియొక్కటి పాదు ఫలములు సుఖదుఃఖ

ములు రెండు గుణములు మాడువేళ్లు

తగురసంబులు నాల్గు ధర్మార్థముఖరంబు

లెఱిగెడి విధములై దింద్రియంబు

లాటు స్వభావంబు లాశోకమోహదు

లూర్లులు ధాతువు లొక్కయేడు

వైపారలెనిమిది ప్రంగలు భూతంబు

లైదు బుద్ధియు మనోహం కృతులును

గీ. రంధ్రములు దొవ్విదియుఁ గోటరములు ప్రాణ

పత్రదళకంబు జీవో పక్షియుగముఁ

గలుగు సంసారవృక్షంబు గలుగఁజేయఁ
గావ నడఁగింప రాజవొక్కరుడవీవ.

ద. పూ. 90

ప్ర.—సంసారమెట్టిది ?

ఉ.—సీ. నీకు వీఁడెవ్వఁడు నీవెవ్వనికిశోక
సంతాపమందెదు సార్వభౌమ
పుత్రమిత్రాదులు పూర్వజన్తంబున
నెవ్వనివారలో యెటుఁగఁగలవె
మొదల నదీవేగమున నాడకాడకు
సికతంబు గూడుచుఁ జెనరుచుండు
నారీతిఁ బ్రాణుల కతికాలగతిచేతఁ
బుట్టుట చచ్చుట పొసఁగుచుండు

తే. గాన భూతములకుఁ గలుగు భూతంబులు
మమతతోడ విష్ణుమాయఁ జేసి
దీనికడలనేల ధృతిదూఁగా నేల
బుద్ధిఁ దలఁపవలదె భూత సృష్టి.

మ. 455

తే. కర్తవశమున నెందు సుఖంబులేక
దేవతీర్థస్థైర్యయోచులఁ దిరుగునాకు
వెలయ నె జన్తమందనో వీరుతల్లి
దండ్రులయినారు చెప్పవే తాపసేంద్ర.

మ. 461

తే. బాంధవజ్ఞాతి సుతులుచు బగతురాత్త
వరులుదాసీన వధ్యస్త వర్గములుచు
సరవి గనుచుండు రొక్కక్కజన్తమునచు
నెఱయఁ బ్రాణికి నొకవాని నిజము గలదే.

మ. 462

తే. రత్నములు హేమములు నమరాగలీల
 నలరునమ్మిక నీవల నావల నగు
 భంగి నరులందు జీవుండు ప్రాప్తుడగుచు
 నెలమి దిరుగుచునుండు దానెందు జెడడు. ప. 463

క. సతులెవ్వరు సుతులెవ్వరు
 వతులెవ్వరు మిత్రశత్రు బంధుప్రియ సం
 గతులెవ్వరు సర్వాత్మక
 గతుడై గుణసాక్షియైన ఘను డొక్కనికిన్. ప. 465

మ. చెలియే మృత్యువుచుట్టమే యమఁడు సంసేవార్థు లేకింకరుల్
 శిలలంజేసెనె బ్రహ్మవచ్చు దృఢమే జీవంబు నోచెల్లరే
 చలితంబొట యెటుంగ కీకపటసంసారంబు నెక్కంబుగా
 దలఁచున్ మాధుఁడు సత్యదానకరుణా ధర్మాదినిష్ఠుడై. అ. 647

డి. అచ్చుఁ జీకఁటింబడి గృహన్రతులై విషయప్రవిష్టులై
 చచ్చుచు బుట్టుచున్ మరల జర్వితచర్వణులైన వారికిన్
 జెచ్చెరబుట్టునే పరులుసెప్పిన నైన నిజేచ్ఛనైన నే
 మిచ్చిననైక గానలకునేగిననైన హరిప్రబోధముల్. స. 181

సీ. చుట్టాలువొంగలు సుతులు ఋణాస్థులు
 కాంతలు సంసారకారణములు
 ధనము లస్థిరములు దను వలిచంచల
 గార్యాధులచ్యులు గడచుఁగాల
 మాయువు సత్వరమైశ్వర్యమతి శీఘ్ర
 మని కాదె తమతండ్రి నతకరించి

మాతాత సాధుసన్మతుఁడు ప్రహ్లాదుండు
నీపాదకమలంబు నియతజేరె

తే. భద్రుడతనికి మృతిలేని బ్రతుకు గలిగె
వైరులైకాని తొల్లిమావారు గాన
రర్థివైవచ్చి నీవునన్నడుగు టెల్ల
బద్దలోచన మాపున్యాయముగాదే.

ఆప్ట. 648

సీ. సంసార మిది బుద్ధి సాధ్యము గుణకర్త
గణబద్ధ మజ్ఞానకారణంబు
కలవంటి దింతియకాని నిక్కముగాదు
సర్వార్థములు మనస్సుభవములు
స్వప్న జాగరములు సమములు గుణకౌచ్యుః
డగుపరమునికి గుణాశ్రయమున
భవవినాశంబులు పాటిల్లి నట్లుండు
బట్టిచూచినలేవు బాలులార

తే. కడగి త్రిగుణాత్మకములైన కర్తములను
జనకమైవచ్చు నజ్ఞానసముదయమును
ఘనతరజ్ఞాన వహ్నిచే గాల్చిపుచ్చి
కర్తవిరహాతులై హరిగనుటమేలు

స. 233

మ. జనకుండెవ్వఁడు జాతుండెవ్వఁడు జన్మస్థానంబు లెచ్చోటు సు
జననబెయ్యది మేరులేవొడి సంసారంబులే రూపముల్
వినుమాయుంరయు విష్ణుమాయుండెడ వేతేమియు లేదు
మోహవిబంధంబు నిదానమింతటికిఁ జాయావిన్నఁ జో నేటి
కిన్.

అ. 475

ఉ. దారలయందు మిత్రధనధాన్యములందు ననేక భంగులం
గూరిమినేయు మర్త్యుడతిఘోర వియోగజడుఁ డై
నేరువునక్కి చిక్కువడి నీతివివేక విహీనుడై మనో
భారముతో గపాతపతిభంగి నిజంబుగఁబోవు నష్టమై. ఏ. 96

ఉ. ఏనుమృతుండ నొడు సని యింతి భయంబు మనంబులోఁపలన్
మాచుము సంభవంబు గల మానవకోట్లకుఁ జావునిత్యమా
గాఁ సొరింపలంపు మిగగల్గదు జన్మము నీను ధాత్రిపై
మానవనాథ పొందెనపు మాధవలోక నివాససౌఖ్యముల్.
ద్వా. 25

తే. పుత్రదార గృహక్షేత్ర భూరివిషయ
ఘన సుఖాసక్తుడగుచునే మరుజుడేని
వర్ధివరియించు వాడు భవాద్ధిలోన
జెంపి యెన్నాళ్లకును దరిజేరలేడు
ద. ఉ. 228

ఆ. అల్పధనుడు లిశ్రమస్థానములఁ దృప్తి
బొందకొరుల ధనముఁ బొందగోరి
యరిగి వానివలన నవమానములఁ బొంది
యధికమైన దుఃఖమావహించు.
పం. 171

ఆ. అంతఃగౌండ ముల్లననోన్యవ్య విత్రాసి
వినిమయమున గడు బృహత్తమైన
వైరములను బొందిపోరాట మొందుదు
రాత్తచింతలేక యచుచిరంగా.
పం. 172

సీ సంసారమార్గ సంచారుడై ధుధిక ప్ర
యాసంబునకూర్పు నర్థములను

విహరించుచునుగొంద టిహలోక ఫలముల

గోరుచు మోక్షంబుగోరకంత

జెడిపోవుచుండు రెప్పుడుగాని యంతకుఁ

గడపటి నూగంబుగానలేరు

మానవంతులు నసమాన శౌర్యులు

నగువారు మిక్కిలిమైన వైరిబుద్ధి

తే. నాహవంబున మడయుదురంతగాని

మోక్షమొగ్గుంబుగా నరుమాఘవృత్తి

ననుచు సంసారగహన విహారమెల్ల

దెలిసి క్రమ్యజననియె ధాత్రీసురుండు.

పం. 173

వ. మఱియుం గాలచక్రనియంత్రితుండైన చక్రాయుధుం
గొల్వక, కాక, గృహ్య బకసమాచులైన పాపండులతోడి
సఖ్యంబునంజేసి వారలచేత వంచితుండై బ్రాహ్మణకులంబునం
జేసి శ్రౌత, స్మార్తకర్తానుష్ఠానములందై, విషయసుఖంబులందుఁ
దగులువడి కాలంబు తుడినెటుంగక వృక్షింబులంబోలె
నై హిక్మార్థంబులయందుఁ దృప్తగలిగి మైఘన నిమిత్తంబు
సుతదారాదులయందు స్నేహంబునేయుచుఁ బథిమండు
మాతంగంబులయందు భయంబున దీర్ఘనిమ్న కూపంబునం
బడిన లెఱంగున సంసారమృత్యు గజభయంబున గిరికందర
ప్రాయంబయిన యజ్ఞనతిమిరంబునం బడుంగావున మాయ
చేత సంసారమార్గంబైన రాజభావంబువిడిచి సర్వభూత
మైత్రిగలిగి జితేంద్రియుండవై, జ్ఞానాసిచేత మార్గంబుకడ
పలగనుమని పలికిన భూపాలుం డిట్లనియె. పం. 174

ప్ర.—శ్రీభగవన్నామము చేయవలసిన కాలమేది ?

ఉ.—సీ. పరధన పరదార పరదూషణాదులఁ
 బరవస్తు చింతదాఁ బరిహరించి
 ముదిమిచే రోగము లుదయింప కటమున్న
 తచువు చంచల తచు దగులకుండ
 బుద్ధిసంచలతచేఁ బొదలక యటమున్న
 శ్లేష్మంబు గళమునఁ జేరకుండ
 భక్తియుక్తులమది సన్నగిల్లకమున్న
 భక్తిభారవచేతఁ భ్రామఁ డగుచు
 దైత్యభంజకు దివ్యపాదారవింద
 భజు నిజభక్తిభావనఁ బ్రాప్తుఁడగుచు
 సన్మయానందమును బొందు ననుచుంబు
 నతఁడు కర్తవిముక్తుఁ డౌననఘ చరిత.

ప. ౧5

ప్ర.—పరోపకార ఫలితమేమి ?

ఉ.—క. పరహితమునేయు నెవ్వఁడు
 పరమహితుండగుచు భూతపంచకమునకుం
 బరహితమే పరమ ధర్మము
 పరహితునను నెదురులేదు పర్యేందుముఖి.

ఆప్ట. 235

ఆ. హరుడు గళమునందు హోలూహలమువెట్టి
 గప్పుగలిగి తొడవు కరణిచొప్పె
 సాధురక్షణంబు సజ్జనులకునెన్న
 భూషణంబుగాదె భూవరేంద్ర.

ఆప్ట. 247

క. హరిహర సిరియురమునగల
 హరిహరి హాయుకొటకు దనుజు నడుగం జనియెన్
 బరహిత రతమతి యుతులగు
 దొరలకు నడుగుటయునొడలి తొడవగు బుడమిన్. అష్ట. 26

ప్ర.—భర్తలెట్లుచేసినను భార్యలు సహించవలెను.

ఉ.—క. ఉల్లములు నొవ్వనాడిన
 గల్లులుచేసినను నగిరు గలచిననైనన్
 వల్లభులునేయు కృత్యము
 వల్లభలకు నెగుగాదు వల్లభమధిపా. దశ. పూ.

ప్ర.—బాలురను శిక్షించుటమేలా కాదా ?

క. లాలనమున ఒహదోషము
 లోలిం బ్రాపించు దాడనోపాయములం
 జాలగుణంబులు గలుగును
 బాలురకును దాడనంబు పథ్యంబరయన్. ద. పూ. 366

ప్ర.—ఎవరెవ రేదేరూపము

ఉ.—సీ. అరయనాచార్యుండు పరతత్వరూపంబు
 దండ్రిదలంపగ ధాతరూపు
 రూపింప భ్రాత మరుత్పతిరూపంబు
 దెలియంగదల్లి భూదేవిరూపు
 భగినికరుణరూపు భావంబు ధర్మస్వ
 రూపంబు దానర్థిరూపుమొదల

నభ్యాగతుడు మున్న యగ్ని దేవునిరూప
 సర్వభూతములు గేశవునిరూపు

ఆ. గానదండ్రి వేగ కడువార్తులగు పితృ
 జనులమైన మమ్ముజల్లఁజూచి
 పరభయంబువాపి నిరుపమంబగు తపా
 మహిమచేత మెఱసి మరుపనయ్య.

అంధభారతవిమర్శనము, మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారిది	1	8
అంధభామసంగ్రహము, పద్యకావ్యము, మూలము	...	0 4
డిటా సటిక	...	0 10
అంధభామసంగ్రహము, అంధభామశేషము,		
సాంబవిఘంటువు కాలిక్	...	2 0
అనందరంగరాట్టండము	...	1 8
అంధభాషాభూషణము, విమర్శతో	...	0 6
అంధభీమప్రాయణము—జనమంది శేషాద్రిశర్మగారిది,		
3 సంపుటములు	...	15 0
7 సంపుటములు	...	18 0
అంధచంద్రాలోకము, సటిక	...	1 4
ఉత్తరరామాయణము, చక్కవిమర్శ	...	6 0
కవికంఠోక్తి	...	0 4
కవిగణాంశము	...	0 4
కవిజనాశ్రయము	...	1 0
కవిసంకయవిచ్ఛేదము, అడిదము సూరకవి	...	1 4
కవిరాజమనోరంజనము	...	1 4
కవిజనరంజనము	...	0 12
కళాపూర్ణోదయము	...	4 0
“ లఘుటీకానుక్రమణికతో	...	5 8
కృష్ణదండకము	...	0 2
కృష్ణరాయవిజయము	...	1 0
కాశీఖండము, శ్రీనాథునిది	...	3 8
శ్రీదాభిరామము, శ్రీవల్లభరాయకృతము	...	1 8
కుచేలోపాఖ్యానము, సటిక, (భాగవతము)	...	0 3
కుమారసంభవము, సన్నెచోదకృతము	...	5 0
గజేంద్రమోక్షము, సటిక	...	0 10
గయోపాఖ్యానము, ద్విపద (కృష్ణార్జునసంవాదము) గోపమంత్రిది	...	0 8

గద్యపద్యసంగ్రహము, విద్వాత్ జ. వే. మల్లన్నాచార్యగారిది	1	0
గయోపాఖ్యానము, రామనామాత్యునిది	9	12
గరుడాచలము-యక్షగానము, పెద్దయ్య	0	4
గణికాగుణప్రవర్తనతారావళి	0	4
గీతమంజరి, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము	0	4
చాటుపద్యమణిమంజరి, ప్రథమభాగము	1	12
చిత్రభారతము, చరిగొండ భర్తనగారిది	1	8
చెన్నపురినిలాసము	0	8
చెన్నులనవపురాణము, ఆ క్రలూరి పాటకవి	1	8
ఛందోదర్శనము (ఆనంతనిఘండయ్య)	2	0
శైమిసీభారతము, పిల్లలమర్తి పివవీరభద్రకవి	2	8
తెనుగునమగ్ధలు	0	4
దశావతారచరిత్ర, ధరణిదేవుల రామయమంత్రి	4	0
దశరాపద్యములు	0	3
దేశింగరాజుకథ (జంగంకథ)	0	8
ధనాభిరామము, నూతనకవి మూరనకృతము	0	12
ధువోపాఖ్యానము, నటిక (భాగవతముగారిది)	0	12
నరసభూపాలీయము, నటిక (కావ్యాలంకారసంగ్రహము)	3	0
నలూపాఖ్యానము, నటిక	0	12
నలచరిత్ర, ద్వీపద, చక్రపురి రాఘవాచార్యప్రణీతము	2	4
నాచికతోపాఖ్యానము, మల్లికార్జునకవి	1	0
నిర్వచనోత్తరరామాయణము	2	8
నిరంకుశోపాఖ్యానము	0	12
నీతిపద్యసంగ్రహము, నటిక	0	6
నివాసుందరిపరిణయము	0	12
నృసింహపురాణము, ఎడ్లూరగడది	2	8

వావిళ్ల రామస్వామికౌస్తులు అండ్ సన్స్,

పాన్పుబాబు 1372,

292, ఎన్వెల్లూడ్, చెన్నపురి. 1.

మెరిపురవ్వలు

120

ఈ నాటి నాగరికత మానవునకు మానవునకు మధ్యగల మనస్సుచరణ్యం
గాదు; పశువునకు మానవునకు మధ్యగల ప్రబల తారతమ్యం.

ఈ సుఖాభిరతి, యీభోగసామగ్రి, యీ స్వార్థ

పరత-ఇవన్నీ మానవుని ఒక ప్రజ్ఞావంతమైన

పశువుగా నిరూపిస్తాయి; ఆధ్యాత్మిక

స్ఫూర్తిగల మానవునిగా

నూదొంపజాలవు.

యమ్, ఆర్. దాస్